

ПРАВОСЛАВНИ СВЕСТИОНИК

Број 9, година 2005.

Издаје Братство Светог владике Николаја Охридског и Жичког
при храму Рођења Пресвете Богородице у Косјерићу

Садржај:

страна

Трагање за Нојевим ковчегом.....	1
О вакрењу мртвих.....	5
Цони Коуи - православни Енглез.....	13
Пасивни атеизам.....	22
Љубав из светосавског срца.....	26
Потајни хришћани Трапезунта.....	29
Државинско чудо.....	34
Комерцијалне секте.....	39
Одговори свештеника.....	49

За израду насловне стране коришћена икона Смоленског Спаситеља

Лист излази са благословом

Његовог Преосвештенства Епископа жичког господина Хризостома

телефон: 031-881-082

електронска пошта: crkvakos@verat.net

лектор: проф. Славица Јовановић

штампа: Арс график, Пожега

Трагање за Нојевим ковчегом

У Библији пише да се ковчег зауставио на врховима Арапата. Постоји Велики и Мали Арапат. У Библији је очигледно реч о Великом Арапату. То је конусна планина вулканског порекла са надморском висином од око 5200 м. Почевши од 4500 м па до врха покривена је вечним ледом.

У време потопа су чак и врхови планина били покривени водом. Када је ниво воде почeo да опада, ковчег се спуштао са њом. Да се ковчег после потопа зауставио на самом врху био би покрiven дебелим слојем леда, а да се зауставио испод линије вечног леда (снежна граница) иструнуо би и нестао без трага. Промислом Божијим било је устројено да се ковчег заустави у планинском језеру на надморској висини

5000 м где је ледени покривач тањи него на самом врху. Хладнијих година ковчег је покривен ледом и снегом и не види се; топлијих пак година, један његов део окопни, али се то доста ретко догађа.

Године 1952. и 1953. француски алпиниста Фернанд Навара је у потрази за ковчегом предузeo две, не баш успешне, експедиције пошто је успон уз Арапат необично тежак и за најхрабрије алпинисте због честих снежних бура.

Седамнаест година је потрошио на припрему треће експедиције. Препреку је представљао географски положај Арапата који се налази на тромеђи три државе: СССР, Ирана и Турске, као и закључени војни договор о забрани пењања на Арапат. За тих 17 година Навара је прикупio све

објављене податке о дотадашњим покушајима откривања Нојевог ковчега. Ево неких од њих:

Једно од првих сведочанстава о трагању за Нојевим ковчегом налазимо код незнабожачког жреца Верова 475. год. п.н.е. Он говори о томе да су многи људи у његово време и раније достизали врхове Арапата, видели тамо Нојев ковчег и доносили делиће од њега као амаљију.

Писана сведочанства налазимо већ 275. год. п.н.е. код вавилонских, а касније код грчких историчара, да у Курдским планинама Јерменије лежи "дрвени ковчег" са кога људи скидају смолу коју користе као протиотров.

О томе да је костур ковчега дugo времена остао очуван у хришћанској ери сведочи Николај Дамаскин. Касније су Јосиф Флавије и Теофан Антиохијски такође писали о томе да су многи са Арапата доносили делиће ковчега.

Године 1800. Американац Рич Клавдије објавио је саопштење Аге Хусеина, који је тврдио да се домогао врхова Арапата и тамо видео остатак ковчега.

Од 1829. године тј. од времена експедиције професора Дерпског универзитета Фредерика Порота почињу научне експедиције на Арапат. Две његове експедиције нису стигле до врхова Арапата, али му је у трећем покушају пошло за руком да са шесточланом екипом стигне до места где се зауставио ковчег, међутим он то ничим није могао да докаже.

Године 1840. константинопољски новинар јавља о открићу

Нојевог ковчега. Турска експедиција која се бавила истраживањем снежних лавина на Арапату открила је чиновски скелет од дрвета скоро црне боје који штрчи из ледника. Житељи највиших насеља Арапата причали су им да они знају за постојање те грађевине, али да нису смели да јој се приближе јер су на највишем прозору ковчега видели некаквог страшног духа. Ове приче међутим нису зауставиле Турке тако да се њихова експедиција приближила ковчегу. Ковчег је био у добром стању. Пропали су само бокови. Један од чланова експедиције констатовао је да су зидови ковчега направљени од дрвета о коме говори писмо. То дрво никде не расте осим, рекло би се, у долини реке Еуфрата. Ушавши у ковчег чланови експедиције су видели да је унутрашњост уређена за превоз стоке, испрекајиван на одељења од око 15 стопа у висину (око 4,57 м). Турци су успели да уђу у само 3 одељења јер су остала била испуњена ледом.

Године 1893. архијакон Несторијанске цркве Нури, изучавајући изворишта реке Еуфрат, попео се на Арапат и званично објавио да је видео остатке ковчега који је изграђен од дебелих дасака тамно смеђе боје. Измеривши ковчег он је нашао потпуну потврду његових димензија описаних у Библији. Архијакон је убрзо основао друштво за финансирање друге експедиције која би била снабдевена потребним средствима да се ковчег спусти са Арапата и пренесе на Чикашку изложбу. Турска влада је међутим одбила да изда одобрење за изношење Нојевог ковчега из земље. После овога па до Првог светског

рата нема никаквих података о експедицијама. У августу 1916. године руски пилот Владимир Росковицки, извиђајући турску границу, нашао се изнад Арапата (овај предео је тада улазио у састав руске империје).

Осматрајући замрзнуто планинско језеро на источној страни врха покрivenог снегом, он је приметио на једном његовом крају костур гигантског брода. Део брода је дубоко заронио у лед, али су бокови били слободни, а видела се чак и једна шарка од врата. Росковицки је обавестио команду о свом открићу. Извршени су додатни летови, а када је извештај Росковицког потврђен, важна информација је послата у Москву и Петроград.

Господар Император Николај II (без обзира на ратно стање) наредио је да се на Арапат упути државна експедиција. Сто педесет војника радили су цео месец да би колико толико омогућили пењање на планину. Научна експедиција упућена у ту област спровела је истраживање: премерила је и фотографисала ковчег и прикупила узорке. Све то је послато у Петроград. На велику несрћу, сва документа пропала су за време револуције. Територију Великог Арапата заузела је турска војска.

Дело Росковицког имало је свој наставак у време Другог светског рата. Шеф совјетске одбране, мајор Гаспар Маскалин, причао је да је један од његових људи прелетео изнад Арапата да провери нема ли шта слично ономе о чему је Росковицки обавештавао пре 25 година. Совјетски пилот је приметио грађевину делимично погружену у ледено језеро,

но све то није засметало совјетској експедицији да историју Нојевог ковчега оквалификује као мит.

У послератном периоду предузимане су експедиције, али се оне нису овенчале успехом због сметњи од стране турске владе чињених под притиском муслиманског света пошто Куран указује на другу планину где се наводно зауставио Нојев ковчег.

У лето 1949. године у правцу ковчега су се упутиле две експедиције. Прва експедиција, састављена од 4 мисионара, на челу са др Смитом из Северне Каролине, видела је само на врху једно чудно привићење. Друга експедиција, састављена од Француза, изјавила је да је видела ковчег, али не на Великом Арапату, већ на суседном врху Цубел-Цуди. Истина, месни житељи причали су да су овде често виђали појаву "брода-привићења" покрivenог слојем блата.

Тамо су двојица турских новинара видела брод димензија 500 x 80 x 50 стопа (165 x 25 x 15 м).

У лето 1953. године амерички нафташ Џорџ Џеферсон Грин направио је 6 веома јасних фотографија из хеликоптера са висине 30 м, великог брода који је до половине био уроњен у планински нанос и лед. Грину није успело да припреми експедицију до тог места, а када је он после 9 година умро пропали су сви његови оригинални фото снимци.

У новије време, међутим, у штампи су се појавиле фотографије начињене из космоса са јасно препознатљивим контурама брода.

У поменутој експедицији мисионара др Смита вероватно је

узео учешћа и Фернанд Навара. Претрпевши неуспех он је решио да ради сам, чак и без одобрења турске владе.

Шестог јула 1955. године Навара је са својим 15-годишњим сином нашао Нојев ковчег и то откриће учинио светском баштином. Као и две претходне, и трећу експедицију Навара је предузео тајно, провлачећи се кроз опасну зону ноћу. Овога пута граничари су га приметили, отворили на њега ватру и ухапсили, али су га касније пустили са свим филмовима и парчетом дрвета (ребро брода) дужине око 1 м. Извршена је радиолошка анализа овог парчета дрвета која је показала да се ради о храстовом дрвету, старости 5000 година. Анализе су вршене у разним лабораторијама. Једна од њих је у Мадриду. Навара је објавио књигу о тој експедицији која је илустрована фотографијама исечања парчета ребра брода, територије на којој испод леда лежи ковчег, лабораторијским испитивањима, цртежима, плановима итд.

Четрнаест година касније он је поновио свој покушај, уз помоћ америчке организације Серч, и том приликом донео још неколико дасака од ковчега.

Међу последњима, 70-их год-

ина, Том Кротсер извршио је 5 експедиција до ковчега. Вративши се са даском од ковчега, он је у прес-центру изјавио: "Па тамо овог дрвета има преко 70. 000 тона!" и ту своју изјаву потврдио заклетвом. Анализа помоћу угљеника показала је старост даске око 5000 година.

Историја експедиција прекида се са 1974. годином, када су турске

власти тај реон затвориле за посетиоце разместивши на Арапту карауле за најгледање границе.

+++

Парче дрвета које је Навара донео са Арапатом

Сасвим недавно, у средствима јавног информисања појавила се информација да се у Русији припрема експедиција на Арапат, тако да није далеко час када ћемо моћи да читамо о открићима руских планинара.

*прошојереј Стеван Лочићевски
из журнала "Царски йућ"*

*превод са руског
Драган Војиновић*

О вакрсењу мртвих

Беседа говорена многима застрашеним од смрти
и неутешним од овога живота

Сви ваши погледи упрти у мене, драга браћо, изражавају данас само једно једино питање: има ли вакрсења мртвих? То питање стављали сте ви много пута науци и философији, и уметности и историји, и спиритизму и хиромантији. С душом испуњеном разноликим несигурним и колебљивим одговорима ви се обраћате данас Цркви с истим питањем:

- Има ли вакрсења мртвих?

Вама се жури с одговором, јер смрт жури у сусрет вама; јер смрт сваки дан тумара по овоме граду и одводи собом један замашан број малих и великих, које не враћа више. Ви сте сви као на лутрију стављени у овоме животу: смрт се шета по становима вашим и извучене згодите своје купи. Њени згодици то су ваши родитељи, ваша деца, ваши пријатељи, и ви сами. Ваше најмилије и најдраже, пуне

топлине и смисла, пуне слатке нежности и привлачности и колорита, претвара смрт на очи ваше у круте воштане фигуре. Вама је досадан данашњи дан и ви сте нестрпљиви да

га што пре замените даном сутрашњим, у забораву, да је са сваким даном лутријски точак смрти ближи вашој нумери. Изјаћи ће најзад и ваша нумера, и смрт ће је погледати својим равнодушним очима, засићеним људима, погледаће је и однеће је. И ти ћеш, пријатељу мој, лежати пред пријатељима својим као воштана фигура.

И пријатељи твоји, ставиће ти у хладне руке свећу и стајаће у круг око твоје главе. Стајаће и туговаће:

- Гле, пријатеља нашег, који је био тако покретан, и разговоран, и светао, и топао, и мио! Гле, како сад лежи пред нама као једна минерална маса, непокретан и ћутљив! Његова

светла душа нема више ни онолико светlostи колико ова танка свећа у рукама његовим, нити његово топло срце има онолико топлине колико мајушни лелујави пламичак од свеће. При виду мртваца ви се питате, браћо: има ли збиља васкрсења мртвих? Па и кад се удаљите од мртваца, и кад вам се хладан мртвачки зној осуши на челу и сузе у очима, кад одете за својим дневним пословима и бригама, кад ткate, или шијете, или читате, или пишете, или зидате, или земљом управљате, вама често упада у обичне мисли и необична мисао о смрти и васкрсењу мртвих.

Једна мајка ставила ми је недавно питање: има ли васкрсења мртвих? Њен син се борио под Битољем и погинуо. Она је ходила и на бојном пољу откопавала гроб по гроб, да би нашла сина свога. Мртваци су већ дugo лежали под земљом и били су сви изједначени са земљом. Мајка је познала свога сина по једном медаљону на грудима. По једној ствари познала је сирота онога, кога није могла познати више по лицу. Чак и одело изгледало је бесмртније од человека, који га је носио. Мајка није могла плакати: разорни ужас смрти остакленио је њене очи и замрзао њену душу. Пред њом је лежала једна језовита тајна. Један живот угљенисан и уиловачен. Од човечијег створа, који је некад био саставни део њеног тела и њене душе, од человека, који је њу мајком звао, који је оружје носио и битке био, указала се очима њеним једна земљана безоблична маса, која се мешала са земљом и у коју се увлачила земља. Једна пасивна земљана маса, која није

више осећала средство ни са ким изузев земље. Једва се усудила мајка да дохвати сина рукама. Хтела је бар помиловати ту грубу успомену на њеног лепог сина. Но тргла се као од ружног сна: прсти се нису могли задржати на површини, но упали су намах дубоко у гнило тело као у трулу дињу. Обузeo је мајку страх. Она је осетила једну непроходну провалију између себе и свога сина. Ништа свога и ништа милога није она могла видети у том отвореном гробу, у тој мрачној, подземној хемијској лабораторији. Дошла је скрушена, и кад ми је испричала страшан призор, ставила ми је питање:

Има ли васкрсења мртвих?

Ставила ми је ожалошћена мајка оно исто питање, које ми ви, браћо, данас погледима својим стављање.

Како да вам одговорим?

Ако бих вам одговорио језиком пессимиста и очајника, ја бих вам одговорио: не, васкрсења мртвих нема.

Ако бих вам говорио језиком близоруких резонера, ја бих вам одговорио: васкрсење је једна шарена бајка старих и нових времена.

Језиком робова и бедника, мучених и гоњених на правди у овоме животу, ја бих вам рекао: васкрсење мртвих је неопходна потреба ради рестаурације правде.

Језиком Сократа и Платона, најмудријих људи, старога доба, ја бих вам одговорио: да, душа је бесмртна, смрт је буђење иза сна и прелаз у свет идеални.

Језиком Дантеа, највећег песника тридесет минулих столећа,

одговорио бих вам: ја сам целога живота гледао и опевао тај други, смрћу преображени и Богом вакрсли свет мртвих.

Језиком Микеланђела и Рафаела ја бих одговорио: највећи скулптор и сликар посветили су цео свој геније и живот служби Цркве, тј. институције, која се заснива сва на докми о вакрсењу.

Језиком Канта, највећег философа новога доба, ја бих вам рекао: живот после гроба је једна неминовност, која се заснива на закону органском и моралном. Кад би се живот прекинуо смрћу, прекинула би се отпочета еволуција у овоме свету; кад би се живот уништио смрћу и најкатегоричнији закон, закон савести и морала, био би уништен.

Језиком садашњег председника академије наука у Лондону, Оливера Loџа, који је недавно држао једно предавање о бесмрћу људске душе, језиком тога чувеног физичара, ја бих вам рекао: над физичким светом постоји један свет духовни, чији свесни чланови постајемо ми после смрти.

Језиком недавно умрлог Ломброзе, славнога антрополога и психијатра, ја бих вам одговорио: пневматизам је истинит; постоји духовни свет, који се меша са овим физичким светом и учествује у животу овога.

Хоћете ли да вам одговорим језиком индијских пагода, или египатских пирамида и мумија, или арабских цамија, - језиком Мухамеда и ћабе, или језиком персијског пророка Заратустре, или језиком групе храмова на Акрополису, или оних на

форуму римском, или језиком друидских олтара норвешко-британског севера, - одговорићу вам једно и исто: ми ћemo бити живи и суђени после смрти.

Желите ли одговор на језику разума, он ће гласити: мртви треба да вакрсну.

Или жељите одговор на језику инстинкта, он гласи: мртви морају вакрснути.

Или одговор на језику вере, он гласи: мртви су већ вакрсли.

Но ја сам позван, да вам говорим једино у име Христове вере, и ја ћу вам дати одговор у име ове вере. Он гласи:

Мртви треба да вакрсну,
Мртви морају вакрснути, и
Мртви су већ вакрсли.

Мртви су већ вакрсли! То је важно. То су потврдили апостоли Христови у педесети дан после смрти свога Учитеља. О, кад би Бог дао и мени пламени језик као апостолима, да вас загрејем вером у вакрсење мртвих, да подигнем срца ваша из дубине сумње и очајања, и осветлим очи ваше, те да кроз хладне и мрачне облаке смрти видите вечиту светлост живота!

Пламени језик добили су апостоли онда, кад су очима видели свога Учитеља после смрти - то је њихов доказ. Они се не служе у доказивању ни математиком ни лингвистом, но најгрубљом емпиријом. Њихови су докази сасвим чулне природе. Да ли је то што су они чулима својим опазили нелогично и парадоксално, они неће да знају! Они знају само оно што и тврде, наиме, да су својим очима видели жива човека,

који је као мртвав пре тога у земљи био сахрањен. Ко тражи од њих да докажу да су видели, тај тражи да се најјачи доказ доказује доказима слабијим. Јер у овом случају математика и логика слабији су као доказ од једног виђеног факта. За сваки виђен факт довољно је данас само два сведока на суду. Међутим овде нису два но дванаест. Они не доказују тај виђени факт ничим, али они га потврђују целим својим животом и радом. Они посвећују цео свој живот проповедању онога што су очи њихове видеље. Они због тога напуштају своје огњиште, своју породицу, и своју отаџбину, и излажу се због тога страшним поругањима и гоњењима и трпе најужасније муке, и због тога најзад мученички и умиру. Да су апостоли тврдили ваккрсење Христа из мртвих, и за то тврђење добили мермерне палате поред Иродове у Јерусалиму, или звање сенатора у Риму, одмах би се њихово тврђење обелоданило као лажно и разумљиво. Но њихова проповед добија вид истине од онога часа, од кад они почињу тој својој проповеди жртвовати и своје имање, и време, и пријатеље, и здравље, и своју срећу, срећу малих и вредних људи, склоњених од зависти и све, све. Кад су први пут апостоли проговорили о ваксрломе Христу, људи су

се смејали и називали су их пијаним. Кад су други пут проговорили, људи се нису смејали, али су их могли назвати потплаћеним. Кад су их људи ставили на муке и опет чули исте речи из њихових уста, тад су се замислили. И тек кад су их људи видели, да и крв своју не жале да пролију за речи о ваккрсењу, поверовали су им. Не логика, но крв мученика доказала је

в а с к р с е њ е Христово.

Али не треба ни у ком случају мислiti, да су апостоли сматрали проповед своју о ваккрсењу мртвих као неки фантастичан и за то привлачан декорум својој моралној проповеди, која би тобож за њих била главна. Не; напротив, они су свуда истицали факт Христовог ваккрсења као глав-

ни факт, који они знају, као највећу новост, коју они доносе, и као најспасоноснију благовест, која треба да постане нов основ људској правди и срећи на земљи. Апостол Петар почиње сваку своју реч народу понављањем историје о Христу распетом и из мртвих ваксрломе. Апостол Павле пише Коринћанима: Ако Христос није вакрсао из мртвих, онда је луда наша проповед, луда је такође и вера наша (1 Кор. 15, 14). Исто тако и за нас вера у ваккрсење мора бити главна ствар. Јер без тога сва остала вера наша је луда и

излишна. Луда је без тога и проповед моја. Онда бих је пред вами овде лично на воденицу, коју вода тера, а која ветар меље. Ја бих био најмизернији створ на земљи, кад бих вам проповедао вакрсење, а сам у њега не веровао. Ја бих био најнедоследнији човек на земљи, кад бих вас саветовао: будите оптимисти, јер мртви су иловача и ништа више до иловача! И био бих човек у највећој заблуди, кад бих вас учио: будите праведни, јер правди и непревди једнако бива у смрти, јер смрт не доноси ни награду нити казну нити ишта боље од вечитог мрака и вечитог сна без пробуђења.

Да ли је смрт донела Христу вечити мрак и вечити сан без пробуђења? Ако јесте, онда је смрт понор, у коме се сви људи губе, а живот само једно моментално и бесцјелно тумарање и жалосно заигравање око тог понора.

Ако Христос није устао из мртвих, онда нико од мртвих није устао; онда је земљина кора једна велика надгробна плоча, на којој смо ми само бледи натпис над прахом наших предака.

Ако Христос, распети на Голготи у време Понтија Пилата, није у овом часу жив, онда је сва хришћанска вера једно лажно бајукање и једно дадиљско уљуљкивање човечанства у царство снова и призрака.

Онда на што црква у свакоме селу и граду Европе, на што црква и молитва?

Шта је онда нада, до дим, и љубав шта је онда до бесмислица? Шта је онда хришћанска уметност до овековечење лажи? И хришћанско

благородство - до неосновано мекуштво?

И апостоли Христови шта су друго до занесењаци?

Данте - болесна сањалица?

Кант - незаналица?

Оливер Loц - рђав логичар?

Ломброзо - обманути спиритист?

А ми сви, сви - наследници болесне сањарије и незнაња и глупости и обмане?

Но покушајте да озбиљно замислите Христа мртвим за ових деветнаест векова: да ниједне молитве упућене њему Он није чуо, и да ниједној лутургији, на којој се име његово величало, Он није присуствовао, и ниједан бол саосетио, и да је за пуних деветнаест векова тај Христос, док смо му се молили, док смо пред њим клечали, док смо га обоготоврвали, био глув и нем, као иливача.

Не, то није могуће замислiti. Оволики живот, заснован на Христу, није се могао засновати на смрти, но на животу. Толико импулса, колико је дао Христос свету, није могао дати човек, који је живео 33 године и потом се претворио у једну прегршт пепела. Толико напредних револта и духовних преобрађаја у свету могао је произвести само онај, који је живео и живи заједно са својим делом кроз сву историју, до данас, који жив вечно бди и лебди над својим делом. Тако свемоћан владар људске историје и господар људских мисли и срца могао је постати само човек, који се после смрти показао као жив и тиме утврдио убеђење код људи, да смрт не значи уништење живота но само прелаз из једног живота у други.

Живи Христос је гарантија наше вере, Христос, који је живео тридесетину година у Галилеји и Јудеји, није учинио ни милионити део оних чуда, која је учинио Христос, који се после смрти јавио својим ученицима. Овај други Христос управо и засновао је хришћанство. Овај ваксрли Христос главна је гарантија наше вере у смисао живота и ваксрсење мртвих.

Некима се пак чини ова гарантија сувише стара и сувише удаљена временом и простором, те траже нове гарантије. Ја велим, то је главна, но не и једина гарантија.

Није се једини Христос видео жив после смрти.

Људи су и пре Христа и пре организованог и раширеног хришћанства веровали у живот человека после смрти. Прости људи су долазили до те вере инстинктивном слутњом, а философи још и логиком ствари.

И у нашем срцу као и у срцу наше браће старих Египћана и Индијанаца, постоји та инстинктивна слутња, зажежена у нама од почетка као највеће пророштво највеће стварности, која има да дође. И у нашу памет, као и у памет наше браће старих философа свих народа, може се сместити та иста логика ствари, по којој смрт не значи прекраћење, но измену и продужење живота.

Инстинктом су прво људи наслућивали све велике ствари, које су доцније пронађене. Инстинктом вођен Колумбо је пронашао нову земљу, Стефенсон железницу, а трговац шлиман стару Троју и Пријамово благо. Инстинктом су људи наслу-

тили и подземну вожњу и ваздушну лађу. Бергсон, савремени француски философ, инстинктом доказује бесмрће човечје душе. Инстинкт нам наш каже, да смо бесмртни, а инстинкт не вара ни појединце, како да он превари цело човечанство? Цело човечанство се инстинктом нада новом животу после смрти. Немогуће је и замислiti, да се тако свеопшти инстинкт може вратити. Јер кроз инстинкт говори само Божанство, а Божанство не вара, но говори вечно истину.

Инстинкт наш показује се још непогрешнији тиме, што га и логика ствари подржава и његово пророштво потврђује.

А из тога следује закључак: смрт је немоћна над нашим животом, као и над Божјим.

Но, нашта доказивати бесмрће живота? Гле, ниједан велики верски геније у историји света није доказивао две ствари: Бога и бесмрће. Ни Конфучије, ни Орфеј, ни Мојсеј, ни Мухамед, нити апостол Павле. За све њих живот после смрти био је тако очигледан да га они нису могли доказивати. Јер онолико је исто тешко колико непотребно доказивати ствари очигледне. Они су сви говорили не као логичари и научници, него као сведоци једног другог света. И Христос није доказивао ни Бога ни живот после гроба. Он је био сведок и једног и другог. Он је гледао и опажао и сведочио оно, што је видео. Врата будућности пред њим су била отворена, и он је видео себе жива после смрти. Видео је себе где ходи на облацима, окружен вишним духовима, у светlostи и слави. Видео је ангеле

своје, где трубама буде мртве и сабирају их на суд са све четири стране света. Он је то видео и на то указивао, но ништа није доказивао. Ко је имао очи за духовни свет да види, тај је видео. Ко није имао, томе није могло ни бити доказано.

Највећи људи у историји били су и највидовитији. Највидовитији били су најрелигиознији. А најрелигиознији су давали облик људском животу. Ми морамо, браћо, поћи за највећим, највидовитијим и најрелигиознијим. Ми морамо корачати за њима с поверењем. Бог неће дати њима, да у пропаст отиду, а они неће дати нама, да залутамо.

Бог је најглавнији јемац нашег бесмрћа, нашег вакрења после смрти. Наш живот је њему мио и драг као његов сопствени. Као свој сопствени живот он га не само неће, но и не жели уништити. Бог није зато створио живот да би имао шта уништавати. Бог воли да покаже своју творачку моћ, а не разорну, сазидајућу, а не рушећу. Све што је створио, Он је створио да се развија и живи. Сви смо ми судови божанског живота, који се постепено шире тако да све више захватају у себе тога живота. Све више се уживљавамо ми у Бога и Бог у нас.

Смрт није ништа друго до подстрек животу. Смрт чини живот интензивнијим. Смрт није господар но слуга, слуга Бога и живота. Наша планета није царство смрти, но поље, на коме је смрт најомрзнутији аргатин. Толико ми верујемо у живот, да чак и смрт представљамо као живу. Сликари сликају смрт као једно скелетно биће, које иде с косом и коси

по ливади живота. Или је представљају као мрачног ритера, који на коњу гази по људском мравињаку. Или као свирача с виолином, који мађијском свирком привлачи људе себи и одузима им живот. У сваком случају, dakле, наша машта представља смрт као живо биће. Како је то нелогично веровати да смрт живи, а ми умиремо! Како је нелогично сматрати смрт, која је противник живота, бесмртном, а нас који смо носиоци живота, смртним!

Међутим логично је мислити, да је наш живот независан сасвим од те озлоглашене и уображене "мрачне" силе, која се смрћу назива, а зависан потпуно од Бога. И логично је мислити, да је за нас боље зависити од Бога него зависити од себе самих. Јер зависити од Бога значи зависити од бескрајног ума и доброте, од савршене љубави и хармоније, од очинског срца, од правде и светlostи, од сталности и вечности. А зависити од себе самих за нас значи зависити од незнაња и зла, од mrжње и меланхолије, од гордости и несталности, од tame и колебљиве времености. Циљ, који је Бог поставио смрти извесно је бољи од свих циљева, који би јој ми могли поставити. Она треба да разложи, да би се сложило, да разгради, да би се саградило, да успава, да би се пробудило.

Ми смо од земље постали и опет у земљу одлазимо. Нека нас ништа не плаши то, што у земљу одлазимо. Земља је чиста и невина; гроб на њој није хладнији од колевке. Земља је једно сложеније тело од нашега и један сложенији дух од нашега. Земља је наш ангео хран-

итељ, наш добри, крилати архистратиг, који се у лету своме око сунца купа непрестано у сунчаној светлости. На крилима својим носи он нас, децу своју, око великог светила висионског. Он лети заједно с нама, пун духа и љубави и радости животне, он живи сав, скроз. Земља је сва жива, скроз. Дух Божји је непрестано на њој и у њој. Дух Божји је непрестано оживљава. Разбацане кости по земљи плаше очи, но не дух. Иструлело месо под земљом плаши човека, но не и Бога. Јер од једног погледа Божјег све разбацано се сједињава и све иструлено оживљава.

Сетите се чувене визије пророка Језекиља, ког је рука Микеланђела бојом овековечила. Бог показује пророку долину пуну мртвачких костију, и пита га:

"Сине човечји, хоће ли оживети кости ове?" А ја (говори пророк) рекох: "Господе, Господе, ти знаш."

Тада ми рече: "Пророкуј за те кости и кажи им: сухе кости, чујте реч Господњу."

И пророкова како ми се заповеди, у је у њих дух, и оживеше, и стадоше на ноге, и беше војска врло велика (Јез. 37, 1-10).

Признајмо, браћо, Бога за Господара живота, Бога а не смрт. То признање одвешће нас поверењу према Оцу нашем небеском, које ће испунити нашу душу радошћу и молитвом:

- Боже ми смо прашина, коју си ти оживео духом твојим. Поставио си нас у једну долину препуну мртвачких костију и трулог меса. Дај нам снаге, да можемо издржати наказни вид мртвих, чији ћемо број и

ми данас-сутра повећати.

- Ти ћеш ваксрнути нас мртве, Боже, као што си ваксрсао Твог Љубљеног Сина, Христа, брата нашег. Ти ниси рађао децу своју, Оче, да она само за тренут погледају по раскошном дому твоме, па да их после бациш у таму, у велику тамницу. Ти их ниси рађао да их тама гута. Ти си их рађао, да ти они буду другови у вечности.

Не питамо те, Оче, у какво ћеш нас тело обући у другом животу, нити каквом ћеш нас снагом оживети. Не; но ми те само молимо: појачај наше поверење према Теби и нашу веру у живот. Јер све што ти будеш учинио од нас биће несравњено мудрије од онога што бисмо ми учинили од себе. Твоји планови боли су од свих наших жеља. Твоја моћ надмашава све наше уображење. Ти који имаш моћ да створиш, имаш моћ и да умртвиш, и ти који имаш моћ да умртвиш, имаш моћ и да оживиш. Створитељу живих и ваксритељу мртвих, створи у нама живим веру у ваксрсење, јер без те вере ми смо живи мртваци, и посети нас после смрти, и ми ћемо мртви оживети. Само Ти вазда буди с нама, у животу и смрти, и ми ћемо вазда имати све што желимо. Јер Ти си живот и животодавац, одувек и до века. Амин.

*Светии владика Николај
ахридски и жички*

Џони Коуи - православни Енглез

Овај разговор се десио новембра, 1997. године, на познатом Оксфорду. Допутовао сам да бих узео интервју од православног епископа - енглеског о његовом путу у вери. Кратко смо разговарали, а затим је он неочекивано рекао: "Ја, наравно, могу Вама још говорити о свом путу ка Православљу. Али знате, чини ми се, да би Вам далеко интересантније било да поразговарате да Џонијем. Истина је, да је он веома образован човек... Може Вам се учинити мало необичним, али сам сигуран, да ће Вам се допasti". Искрено говорећи,

док сам узимао адресу, кроз главу ми је пролетела мисао: "Шта то тако необично може бити у овој - "доброј старој Енглеској"? Ето памтим, када су панкери у Америци одлазили у монахе! То да! А овде...

Али се показало да нисам био у праву.

Због чега, просудите сами.

Био сам комуниста

Зовем се Џони. Имам 34 године. Већ 10 година радим као медицински брат на психијатријској клиници. Постао сам православан пре три године, претходно прошавши неопходну катехизацију. До тада нисам припадао ниједној црквенoj традицији. Био сам атеиста, притом веома негативно настројен против Цркве.

- И ти си постао православац? Зашто? Зашто не англиканац или католик?

- Довољно дugo времена сам био... комуниста. Не члан комунистичке партије. Напросто био сам веома озбиљно увучен у политички живот. Тада сам био симпатизер старог совјетског режима. Али постепено сам почeo да се разочаравам у делотворности политици.

Ствар је у томе, што су ме веома привлачили политички кон-

фликти. Учествовао сам у штрајковима рудара и уопште веома сам био умешан у борбу за њихова права. Та борба је била заиста жестока, чак превише жестока. Почеко сам да схватај, да постепено и сам постајем такав... тачније, да ће такав живот оставити на мени трага.

Све више и више сам осећао да сам као такав човек, окружен непријатељима. Насиље, конфликти - показало се, да нема других начина за постизање сваког циља.

Када је у свету почела криза социјализма, а у нашој земљи сви покушаји да се уради било - шта завршили неуспешно, мени је постало јасно, да сам много огорчен, љут на самога себе. Али ја сам се политиком почео бавити из моралних разлога, узнемирали су ме судбина људи, мир на земљи!... И због тога сам постао огорчен и веома усамљен човек. То је била криза. Дубока морална криза.

Тада сам радио као медицински брат. Долазили су ми на негу болесници са тешким физичким и психичким растројством. Посматрајући њихов живот, престао сам да се задовољавам рационалним објашњењима тога, шта значи бити човек. Било ми је јасно, да су моји пациенти - такође људи као и ја. Мада су њима недостајали "знаки човечности": као што су спољашње испољавање интелекта, могућност да допринесу видну корист друштву. Схватио сам, да је могуће волети људе и бити одговоран за вољене људе... У суштини, схватије "човечности" је веома тешко објаснити речима. Тако се у мени постепено развијало

уверење о СВЕТОСТИ живота. Посебно човечијег живота - личности. То ново виђење живота се није уклапало у моју претходну философију, због чега сам се силно мучио...

И једанпут сам морао одвести пацијента у капелу при болници. Била је то капела англиканске цркве...

- Да ли Вас је он замолио да га одведете?

- Да. Обављао сам различите послове, тог момента сам се бринуо о веома старима...

Шта сам урадио?

Пошли смо у капелу. У току је била кратка англиканска служба. Будући да се капела налази при болници, свештеник је са Причешћем одлазио болесницима, а не болесници њему. Преседео сам целију службу.

Тај доживљај богослужења ме је због нечега привукао - изазвао бурна осећања - а до тада сам "философски схватао", да је све то ужасно, некакав хокус-покус, обмана, нешто назадно итд! Десно крило, једном речу... Због тога сам у Цркву долазио само када сам тамо доводио друге људе. И увек сам се тако осећао...

Али тог пута је служба са њеном проповеди о пастиру, који води стадо ка паšњаку и извору воде, са нарочитим "богослужбеним" језиком - све је то тако снажно утицало на мене. У мени се појавила жеља да пробам воду са тог извора, да се нађем на том паšњаку. Био ми је потребан пастир, који би бринуо о мени. Емотивно је то био веома силен утисак...

Свештеник је изашао са

чашом. И ја... сам се причестио пре него што сам био свестан, шта се заправо десило (морам рећи да је Англиканска Црква мање строга при давању Причешћа, тамо је лакше причестити се). У том моменту не прићи ми је изгледало ужасно погрешно.

Урадио сам то и уплео се још више. У глави су се вртеле мисли: "Шта сам то урадио? Ја уопште нисам члан Цркве. Ја чак и не верујем у Бога. А причестио сам се. Шта то значи? Да ли сам урадио нешто ужасно, богохуљно?" Био сам у растројству. Нисам знао шта даље да радим.

Тада сам схватио, да је потребно да поразговарам са свештеником.

До тог догађаја сам живео по принципу "све или ништа", тј. био сам човек, који се енергично бацао на сваки посао, за који се хватао. Пошто сам био атеиста нисам могао прихватити, да је Причешће - симбол јединства хришћана. Или је то истина, или су сви ти симболи - ништа друго до бесмислица. Или је Христос - Син Божији, а Причешће су Његово Тело и Крв, или је све то просто легенда. Притом веома глупа.

Морао сам знати са сигурношћу - нисам се могао налазити "негде у средини". И пошто сам већ пio из чаше, морам знати, шта сам попио! Да ли је то ништа или све?

Знао сам, да нећу добити тачан одговор од већине англиканских свештеника. Позвао сам католички мушки манастир. Рекли су да је неопходно да разговарам са свештеником. Телефоном су ми одговорили: "Послаћемо Вам образац и можемо заказати Ваш сусрет са

свештеником"...

- Зашто си позвао баш католичког свештеника, а не неког другог?

- Знаш, било ми је потребно да много тога разјасним. Тада ја нисам знао како се то назива (сада знам - то је апостолска традиција), али сам сматрао, да треба да има једна Црква. Схватио сам то неочекивано и одмах. Можда то не звучи баш правдоподобно. Али тада сам размишљао: пошто сам се причестио, успостављен је однос између мене и Цркве. Али где је та Црква? Сматрао сам да то мора бити Римокатоличка Црква.

И тако су ми заказали сусрет са свештеником. Осећао сам, да губим стрпљење. Мислио сам да ће ми рећи: "Нигде не идите, сада ћемо Вам послати монаха". Или нешто слично томе. Мислио сам да ће доћи човек, са крстом, и објаснити ми све по реду. Али десило се другачије.

Причао сам о мојим проблемима другу - католику. Одговорио је: "Знаш, већ неко време се спремам да пређем у Православље и ускоро треба да идем на разговор код епископа Православне Цркве". (То је за мене било потпуно изненађење). "Поразговарај са епископом. Није потребно да заказујеш одлазак у манастир. Једноставно назови епископа и види се са њим".

Тако сам позвао владику Василија. Позвао ме код њега, и ја сам већ следећег дана био тамо. Обливен сузама, говорио сам: "Урадио сам нешто страшно. Примио сам Причешће, али ја уопште не верујем у Бога! Сасвим сам збуњен и не схватам, шта се дешава са мојом душом.

Неопходно је, да ми објасните, шта ми се дешава." Тада је он рекао:

- Значи, ти не верујеш у Бога?
- Не верујем. У томе и јесте ужас.
- Али ти већ верујеш!
- Како Ви то мислите?
- Да не верујеш у Бога, тебе то не би мучило.
- Ви мислите, да ја верујем у Бога?
- По свој прилици, да.

Зашто нисам постао протестант

Било је то тако необично! Питао сам: "Шта сада да радим?" - "Долази у Цркву!" Тако сам и урадио, пошао сам на вечерњу. Служба је била на грчком језику. Ништа нисам разумео. Нисам знао грчки, а ни сада га не знам. Али управо та песнопенија су учинила да та служба буде другачија од служби, на којима сам раније био. Осећао сам се, као на "вратима раја".

Једна од интересантности православног живота на Оксфорду је та, што има две парохије: грчку и руску, из тог разлога служба се служи или на грчком или на словенском. Ја сам имао свој доживљај: када умом апсолутно нисам поимао, шта следи, тада је почињала да ради моја интуиција, и почињао сам да пратим службу свим својим бићем, видом, чулима.

За три године живота у Цркви схватио сам, које су карактерне разлике Православља од Англиканске Цркве. На Западу је религија нешто разумно - да, разумно или емоционално - тако и никако

другачије. А тело и срце, тј. "физичко" у потпуности се искључије из религије. У њој нема целовитости, јединства, саборности. Нема у крајњој мери из два разлога. Прво, јер одваја духовно од телесног, али главно је - што је индивидуалистична. У протестантској традицији, на првом месту стоји "ја", а не "ми"...

Увек ми је било интересантно да читам Свето Писмо. Довољно добро сам знао Библију, да бих памтио Христове речи: "Где су двоје или троје сабрани у Моје име, тамо сам Ја са њима". Овде није речено "где је један од Вас", истина? - "где су двоје или троје"! Моје упознавање са Православљем омогућило ми је да схватим узајамни однос библијске теорије и црквене праксе.

Схватам то кроз догму Свете Тројице. До преобраћања у Православље сама идеја Бог - Тројица ме је збуњивала. Рачунао сам, да ми не знамо, шта је то - Тројица. И тачно је - да не знамо, шта је Тројица - али нам то не смета да размишљамо о њој, како би пронашли смисао тројичности, колико је могуће, више и више.

Да, то је тајна. Тајна, коју чува Православље. На Западу је тајна - шта је потребно савладати.

И друго, чега готово нема у западном хришћанству су богословне иконе. Када сам се први пут поклонио пред иконом, нисам могао да се одвојим од силине чувства, што ми је дозвољено било да физички осетим присуство Бога. Када сам целивао дрво иконе, као да се цела моја матеррија издигла изнад обичног бића. За мене су оне од животне важности. Без

тих комада дрвета не бих могао бити хришћанин. Није ствар у уметничкој вредности иконе. Потпуно ме освоји похабана стара икона, изрезана из журнала. Али дрвене иконе - оне су посебне. (Цони куца по дрвету). Њих је могуће осетити.

Бог се оваплотио у Христа и ти делићи "дрвета" осликаны сведоче о томе, ако ја имам могућност да целивам икону, тај делић "дрвета", као и ја, не могу бити презрени од Бога, а значи да не могу бити презрени од било кога. Ако седиш наспрам човека, само његово физичко битисање достојно је поштовања. Човеку није потребно да оправдава своје постојање. За мене је то веома важно, тим пре што радим са "одбаченим" људима...

Неколико година пре крштења, када сам са пријатељима био у Њујорку, десио се један догађај. Нећу баш све детаљно описивати, али са мном се на моралном плану десило нешто ужасно. Једва да сам и размишљао о стварима, због којих бих касније могао жалити. Много лошег сам урадио у животу, али када размишљам о томе, ја осећам, да... У суштини, било је то ДРУГО зло. Да се наставило, било би заиста страшно, и ја не знам да ли бих могао живети са тим.

Тог момента био сам много пијан. Јавила ми се Богородица. Указала се довољно, и ја сам стао. То се заувек урезало у моје сећање.

- Када се десио тај догађај у Њујорку, како си ти схватио, да је то баш Богородица?

- Да, одмах сам схватио, да је то Богородица. Може бити, да сам

управо због тога и стао. Препознао сам је са слика ренесансе. Јавила се у виду иконе Ђеве Марије, како се осликова у западном средњевековном сликарству. Био је то "језик" који сам тада могао разумети. Знао сам, ко је то био. Све друго је било невероватно, ко би се наједанпут могао појавити НА ВАТРОГАСНИМ МЕРДЕВИНАМА њујоршке куће и рећи ми то, што ми је она рекла. Наравно, била је то Богородица.

Хтео сам да живим

Мојим доласцима у Цркву, схватио сам да морам бити овде. Следеће три године сам провео, мучећи се да се доведем у ред, јер се све десило тако брзо...

За месну општину ја сам веома необичан парохијанин. Овде је већина људи прешла из других вера у основи из ситних, али важних богословних питања. За мене је то био скок. Ја сам био апсолутно ван Цркве и одједном сам се обрео у њој. Једноставно сам знао, да је Православна Црква - Васељенска и Апостолска Црква, ја сам морао бити овде, колико год то апсурдно изгледало.

Осим тога, много сам волео Достојевског. Он је увек остављао, и сада оставља на мене огроман утицај. Достојевски описује грешне, слабе, глупе, умоболне људе, који су у свом лудилу и греху блиски Богу. У моју главу није могло да уђе то, да је постојећа жива црквена традиција, спремна да прихвати мене. Па ја сам веома сличан ликовима Достојевског. Ја сам помало луд, грешан, тупоглав.

Увек сам мислио, да Хришћанство није за мене, јер нисам довољно добар. Сматрао сам, да је Хришћанство за добре људе. Чинило ми се, ако постанем хришћанин, и ако постанем тако добар, нећу више бити жив човек, да ћу постати један од "добрих" људи.

И одједном сам сазнао, да могу бити православац, такав какав јесам. У стаплој борби са самим собом, са безброј питања. И тако ће бити док не умрем. Хришћанство -

Оксфорд

није удобни мир, заштићен од проблема, где нема страдања. Вероватно, да сада страдам више, него пре примања Православља, из разлога што упознајем важност живота уопште и важност мог живота - тако, како раније нисам знао.

У животу је све важно. Хришћанство личи на светионик: Црква - је светионик, Христос - је светионик. Био сам у узбурканом мору, али сада видим светионик. А то значи, да видим и то, где се ја сада налазим. Знам, колико сам далеко од светионика, колико је лош мој положај и колико дugo морам пливати напред, и какав треба да будем, да бих допливао... А такође схватам, да упркос свим силама понекад пливам у супротном смеру, од светионика. А светионик је овде. Он никада не нестаје. Овде је већ 2000 година. И

док није било мене, овде су били људи, који чине Цркву, и одређују пут ка светионику. Посебно монаси, који се столећима моле. Те молитве ће се наставити и после моје смрти. Тако ја видим моје место у свету...

А Црква - удаљена је само једну аутобуску станицу одавде. Ја идем тамо и осећам присуство бога у Цркви. То је здраво.

Хришћанство

- Ипак - да ли си размишљао, да си могао постати католик или англичанин?

- Открио сам, да је у Енглеској бити православац интересантно и необично, чак егзотично. Наравно, ја бих волео да то није тако. Али сам сигуран, да сам поступио апсолутно правилно, када сам постао православац.

Ја нисам постао православац, да бих био "необичан". Постао сам православац, да бих био ПРАВОСЛАВАН - да бих се правилно покљањао Богу. Постао сам члан Православне Цркве, из разлога што Православна Црква чува древну хришћанску традицију.

То није хоби. Понекад се може учинити, да је бити православац - тешко. Али понекад олакшава живот, у случају када доста говорим о Православљу, слушају ме људи, који би ме одбацили, да сам којим случајем евангелиста. А овако сма-

---

трају, да је бити православац - ОК. Понекад у таквим ситуацијама пожелим да кажем: "Слушајте, ја сам као и они, са којима не желите да комуницирате!"

Знаш ли мали знак у облику рибице? Њега носе "поново рођени" хришћани. Скоро сам купио себи јакну са тим знаком, да бих свима рекао: "Ја нисам обичан православац, ја сам православни хришћанин."

Када сам купио тај знак у радњи недалеко од куће, продавачица ме је зачуђено погледала. Ја сам рекао: "Изгледа, да ћемо ми хришћани бити прогањани - уколико носимо тај знак". Погледала ме је зачуђено, и вероватно помислила: "Он је сигурно психопата". Али све то је веома важно.

Хришћанин је одбачен, прогањан, према њему се односе са сумњом. Делимично због незнања. Делимично због истицања да смо ми "светији од других". Хришћани су добри људи, задовољни, људи код којих је све ОК, јер верују у спасење... Понављам, хришћани и нехришћани су подједнако допринели да се такав однос, неправилан однос појави. С друге стране, хришћани су прогањени јер се "нечастиви" побринуо за то.

- Чини ми се да се не слажеш баш најбоље у комуникацији са неправославним људима. А шта мислиш о људима који су православни? Ти кажеш, да се они разликују од неправославних. Ти се takoђе разликујеш. Да ли имаш заједничког у комуникацији са православним људима?

- У цркву у улици Контебери долазе разни људи. Сматрам да сам на самом kraју на једној strani tog spektra. Али они који долазе прихватају мене, и ја се трудим да прихватају њих.

Искрено говорећи, не престајем да се дивим тој топлоти и труду, са којим се према мени овде односе. За три године ја сам почeo да узимам учешће у животу наше парохије у решавању свакодневних практичних питања. Постепено, корак по корак био сам "позван" да уђем у живот општине. Сада ја радим неке сасвим мале послове: гасим свеће, пред читање Јеванђеља склањам икону са аналоја, да би могло бити положено Јеванђеље. И људима се допада, што ја радим те мале ствари. То је моја улога овде...

- Знам да си ожењен. Твоја жена је православна?

- Не. Венчали смо се у православној цркви, али она није православка. Венчали смо се пре две ипо године, регистровали смо брак у бироу за регистрацију, а после годину дана смо се венчали у православној цркви.

Моја жена верује у Бога, она је протестанткиња. Али знам да се мучи да среди свој духовни живот, мучи се да пронађе свој пут. Али она не зна, где се налази. Нажалост мало нас то зна.

Њени и моји погледи на духовни живот се не подударају у потпуности, али у њима нема ничега неспојивог. Да нисмо гледали једнако на основне духовне вредности не би смо се венчали...

Страдање никада није без разлога

- Бити хришћанин је веома тешко. Чак ми се чини, да је на западу, теже бити хришћанин, него у Русији, где Православна Црква постоји без престанка много векова. Ти си постао православац, али си принуђен да сарађујеш са људима, који су далеко од Православља. Да ли је тај однос постао тежи? Како се они сада односе према теби? Сматрају ли те чудаком који је постао "особењак православац"?

- Ја и јесам особењак и увек сам такав био. То сви знају. Воле ме, донекле због тога, што сам такав. То је нормално.

У посланицама апостола Павла, које ја веома волим и које ми много значе, видим како се његова глава буквально цепа: он открива Христу први пут у животу, срећан је, труди се да разуме то искуство, труди се да смести то у своју главу, понекад му иде тешко, али он се бори и наравно успева... Све то мени помаже да осетим ЖИВУ поруку.

У посланици са Римљанима апостол Павле говори о лудилу у име Христа, и о томе, да смо ми "отпад света". "Опањкавају нас, ми благосиљамо" (1 Коринћанима 4:10-13) За мене је то веома важно. И ја настављам да будем такав, какав сам. Ускоро долази 2000. година. Све више постаемо дивљи, сирови. Имамо телевизоре, компјутере, авионе итд. Али сви људи, сви ми - јако мало знамо Истину. И зато нам је тако тешко сачувати човечност.

Ја мислим да долазе веома опасна, веома тешка времена.

Библијско пророчанство подробно описује наше садашње стање.

Не могу да кажем, да је крај света следеће године - то не знам. Антоније Велики је говорио, да долазе времена, када ће сви људи бити луди. Када буду срели нормалног человека, нападаће га говорећи: "Ти ниси као ми. Ти си лудак". Ја мислим, да свет силази с ума. Ја сам сам на средини.

- И да се вратимо на питање, шта се у теби променило?

- Постао сам трпљив. Нисам болећив - моја вера то не дозвољава. Да би био хришћанин, није потребно бити мрачни занесењак, како многи мисле. Ја сам и даље импулсиван као што сам и био, али је у мени сада мање зла.

Радим са људима, који имају озбиљне психичке поремећаје. То је свет тешких страдања, злобе, конфликта. Мислим, да им је уз мене бар мало спокојније, безопасније, јер они никде више не изгледају безопасно. И ја знам, да је то сигурно повезано са мојим боравком у Цркви.

Данас људи мисле: смрт и страдање - то су "несрећни случајеви". Када не би било страдања и смрти, све би било добро. И да има Бога, зар би било страдања и смрти? Али у свету је све другачије устројено. Постоји страдање, смрт...

Ако хоћемо да прихватимо одговоре које нам даје Хришћанство, постаће нам јасно, да човек не страда тек тако. Страдање никада није без разлога. Ни моја лична, ни страдања других људи. На послу и у животу, учим се да носим своја искушења и да прихватим људе, са њиховим

страдањима.

Не желим да се прикажем болим него што јесам, ја такође мрзим бол и волео бих да све буде прекрасно и спокојно. И ја често пожелим да останем у постельи прекривен преко главе. Али, чак и ако тако урадим, страдање неће нестати. Најгоре од свега је - негирати патњу. Ако одбацијете патњу, то ћете пре или касније почети да одбацијете и људе који пате, а потом ћете решити да се изолијете од свега или чак да убијете - да би свет постао лепши.

Али ја више у томе не желим да учествујем. Као и пре, радим у болници. У многом то, што радимо, што ради болница - узимамо патњу на себе, јер њихови близњи неће да се старају о њима. Али ја по старом сам ту и све видим.

Видим те људе, са њима сам. Ја не радим ништа посебно. Попијем чај са човеком, чији је живог разорен на делиће. И понекад, у мањој мери, ако је способан, поразговарамо о вери...

*разговарао
Владимир Легојда*

*превод са руског
Милена Милетић*

*преузето са интернет презентације
www.fomacenter.ru*

Природа је пријатељ

Природа је пријатељ, а не непријатељ. Она је створена да буде друг и помоћник човеку, а не роб и крвник.

Људи, који природу чине робом, чине је непријатељем и крвником.

Код нас на Балкану још је преостало нешто од старог поштовања природе и милости према природи. Још дотрајава обичај - недавно општи на Балкану - да када сељак хоће да сече дрво, или коши траву, или коле стоку, он се прекрсти и каже: прости Боже!

Народи, који су огласили рат природи на живот или смрт, и који су измислили и непоштедно применили бруталну девизу "експлоатације природе", навукли су и навлаче на себе безбројна зла. Јер ко раскине своје пријатељске односе с природом, раскида их неминовно и с Богом.

Ехо своје душе

Цела природа личи на један велики калвир, на коме су створења у ствари дирке.

Које се год дирке човек дотакне, чује ехо душе своје.

*"Мисли о добру и злу"
Свети владика Николај
охридски и јенички*

ПАСИВНИ АТЕИЗАМ

- опасност за Цркву -

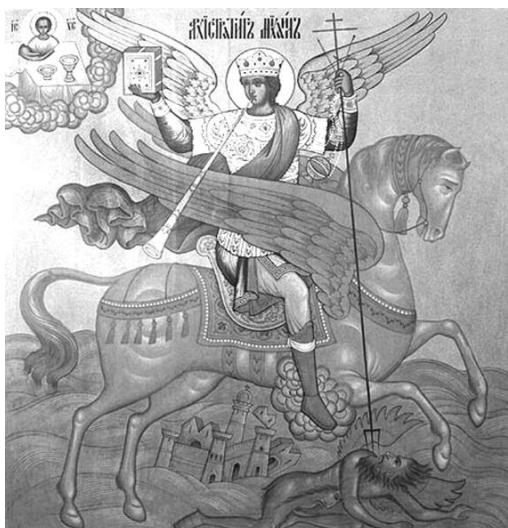
Појам пасивни атеизам у себи скрива парадокс свакодневног живљења већине, формално, верног народа. Ма колико био на први поглед нелогичан и неприметан, непостојећи, пасивни атеизам уствари представља појаву толико приметну да је ми свештеници као проблем у свом апостолском раду и не примећујемо, јер нас она са свих страна окружује баш као и ваздух.

Простије речено, појму пасивни атеизам, када је реч о, по форми, верном народу најбоље одговара израз суштинска незаинтересованост за веру и стварна отуђеност верног народа од саборног, подвигничко-литургијског начина живљења у Цркви. Највећи део верног народа свој живот у Цркви заснива и испуњава на нивоу фолклорно-историјског односа у коме је доволно знати када је крсна слава коју су славили наши дедови, када је прва недеља поста када "ваља да се"

не једе мрсна храна да би се причестило - "јер се ваља". Затим је доволно по истом принципу знати када су Божић, Велики Петак и Васкрс, са свим пропратним народним обичајима. Неопходно је даље обратити пажњу и на дане када се славе велики Срби светитељи, нпр. Свети Сава, или кад је Видовдан. Постматрано кроз призму фолклорно-историјског односа према вери, такође се и све молитве, као и само Свето Причешће, схватају као, иако најсветији, ипак само народни обичај, народна традиција.

Празници постају изговори за чисто световна празновања и весеља, без жеље да се дубље уђе у њихов спасењски смисао и, кроз њих, молитвено саживљење са Христом Богочовеком, Који је темељ свега.

Пост је код једног дела народа схваћен не као време покајања, већ као форма неопходна за одржавање телесног здравља, попут дијете, на

чијем крају стоји Причешће као гест добре воље човекове према Богу. Само се у траговима може наћи свест да је кршење поста грех, и то само по питању поста непосредно пре Причешћа. Нема жеље да се истраје у преумљењу, већ се само задовољава форма ради оправдавања весеља без Бога. У не тако давној прошлости, у већини случајева свадбено весеље је бивало ради венчања, сада је обрнуто, па је венчање само леп украс на породичном весељу. Украс који се по сили обичаја мора испоштовати. Тако је добрым делом и код крштења, опела, парастоса и крсних слава. Форма обичаја и закона је задовољена, тако да многи од нас свештеника, задивљени спољашњим сјајем транспарентне побожности, у већини случајева касно приметимо оно што чучи иза маске побожности која нам се показује.

Догађа нам се да у цркви венчавамо пагане и да за људе потпуно туђе благодати Духа Светог и заједници светих певамо "Са светима упокој..." То је отуда што се живот у Цркви схвата и доживљава као нешто што може бити остварено у потпуности и без стварне вере у Христа Богочовека и мимо Цркве као Његовог Богочовечанског организма. Наше време је време свеопште секуларизације (посветовњачења). Она се не може свести на пуки теоријски "прогон" Бога на Небо, као што многи данас уче, она се састоји у отпадању од духовно-терапеутског метода Цркве, тј. од искуства очишћења, просветљења ума и обожења као ступњева духовног живота.

На тај начин формално верујући, пасивни атеисти, себи одузимају могућност избављења од греха и смрти, јер се своде на границе времена и простора без Христа Који једини победи смрт. У нама савременом веку, када се говори о обожењу човека и његовог живљења, онда се обожење схвата као сједињење и заједница са Христом, али у једном сасвим апстрактном смислу. Међутим, нико не може задобити заједницу са Христом без аскетског живота, који јесте живот очишћења, просветљења и обожења.

Имајући у виду све напред речено долазимо до једног болног, али тачног закључка. Просто нам се намеће чињеница да је у Цркви, Богочовечанском организму који у свету објављује Христа Спаса Који осмишљава све видљиво и невидљиво, у великој мери занемарена унутрашња мисионарска делатност. Очигледна незаинтересованост верних за дубље упознавање вере православне у великој мери има корена у недостатку воље код свештеника да им покажу личним примером како је могуће сада и овде живети пуним хришћанским животом. Уместо да будемо град који на гори стоји, ми духовни пастири, пре подсећамо на со која је обљутавела и изједначила се са сивилом свакодневице. Формално вршење богослужења без осећаја за светост истог, уз многа скраћивања и прескакања молитви, нас свештенике са верним народом уместо да узводи ка молитвеном саживљењу са Христом и свима светима, низводи уствари у прелест, у којој се такво назови богослужење претвара у демонос служење. То је отуда јер нема

осећаја, а понекада, бојим се, и вере да је Христос ту са нама и у нама. Неретко се требе за потребе верних, попут крштења, венчања, опела и др. од стране свештенства обављају и доживљавају као магијски чин којим се испуњава форма неопходна за аутоматско деловање благодати на човеку, а свештеник за то добија материјалну надокнаду. Благодат, која је неотуђива од сваког богослужбеног чина, остаје претрпана народним, често и чисто нехришћанским обичајима и ритуалима, јер са њом не садејствује и свештеничка поука и објашњење које просветљује таму незнაња код верника. Уместо да на сваком месту и тренутку народ уздижемо ка Христу, неретко се прећутно стапамо са оним што народна душа по инерцији чини тражећи Бога.

Речи проповеди у Цркви нам често, ако уопште има проповеди, звуче празно и личе на отаљавање посла, јер им не следује и пример личног живота. Не може се верни народ лечити од сујеверја, а да се при томе читају непостојеће молитве које верни траже по налогу врачура да им се читају у цркви. Како је могуће указивати на светињу брака уколико се у приватном животу одобрава и афирмише предбрачно и ванбрачно саживљење мушкица и жене?

Евидентна је незаинтересованост дела свештенства за стварање и одржавање дубљег духовног односа са парохијанима преко свете тајне исповести и духовног очинства. Као да заборављамо на чињеницу да ћемо Христу Богочовеку положити рачун за поверијену нам душу. Основни позив

на покајање и међусобну љубав и праштање врло ретко се чује у нашим говорима по црквама и другде, где као свештеници морамо и треба да будемо. То не чуди, будући да је и између нас свештеника света тајна покајања и међусобног саживљења у љубави Христовој мало заступљена, као и послушност духовном оцу, ако га макар и формално имамо. Света тајна исповести претворена је у нешто резервисано за оне који не могу да умру јер су можебити много грешни или пак за оне који немају паметнија посла. Исто је и са Светим Причешћем, која се са једне стране строго везује за одређене дане када је "једино дозвољено" причешћивати се, а са друге стране постоји схватање по коме се може причешћивати кад ко хоће, без обзира на евентуалну саблазан код оних других и обратно. Дозвољавамо себи луксуз да нам се верни деле на Павлове, Аполосове или Петрове, заборављајући да је Христос благовољењем Оца и силом Духа Светога једини Животодавац за покајање људске душе. Као да не постоји стварна жеља да верне приведемо Христу и као да нам је благодат свештенства наметнуто бреме које је тешко носити. И јесте тешко, не зато што Христов јарам није лак, већ зато што најпре не иштемо Царство Небеско да би нам се све остало додало. Најчешће радимо супротно, али Бог је милостив и дуго трпи, не жељећи на силу да нас приводи к Себи, без обзира што понекад испада да човек живи само о хлебу; а не живи само о хлебу.

Искушења у свакодневном животу су велика и са свих страна

салећу и саплићу нас свештенике у подврничко-литургиском сведочењу Христа. Демон нам на хиљаде оправдања и изговора нуди за малодушност, за гомилање чисто земаљског блага и за међусобна тревња и незинтересованост за верне. Међутим, неопходно је не само веровати у Бога, него и веровати Богу да је реално и увек са нама, баш као што су то чинили и Апостоли и Свети Оци, јер иста је благодат на нама као и непријатељ пред нама. Непријатељ који је побеђен и немоћан уколико смо ми моћни у вери Христовој. По речима Светог Симеона Новог Богослова, највећи јеретик је онај ко говори да је немогуће живети животом Светих Отаца и у овом времену имајући при томе у виду стварно и стално Христово присуство и дејство са нама у све дане до свршетка века.

Да ли смо ми са Христом или мимо Њега то од нас зависи, баш као што од нас зависи наше одређење да ли ћemo бити и остати борци за пуноћу раста човековог у Христу или ћemo себе претворити у агрегате пасивности и мртвила форме и обичаја. Сама форма, без суштинског проницања у разлоге постојања човека и света не представља ништа. Да бисмо прошли дубину рајског стања, надишли тренутак и самог стварања света и човека и као слободни богови по благодати Христовој стали пред престо Оца нашег, вођени Духом Светим, Господом Животворним, неопходно је да својим подвигом, речима и делима, претекнемо крила и глас анђела у слављењу Господа. Само на тај начин моћи ћemo да будемо мало мањи од

анђела славом и чашћу овенчани. Свештеник у овом свету није градитељ и утврдитељ светског, већ рушитељ и уништилељ света без Бога свеоружјем Христове Љубави коју поседује Пастир Добри ради свих и за све нас.

САМО УНУТАР ЦРКВЕНО ПОКАЈАЊЕ, али прво код нас свештеника, може од Цркве отерати пасивност и незainteresованост за спасење од греха и смрти; другог пута осим пута смрти за грех и горду самозадовољност нам нема ако смо спремни да сами себе и једни друге са свима светима Христу Богу предамо.

Јереј Бобан Миленковић

Трајање страдања

Воћар креше воће, да би брже и правилније расло. Но ако преко мере скреше гране и стабло, дрво ће се осушити.

Веруј, да твоје страдање никад не може прећи меру. Бог бди над сваким човеком пажљивије и милосрдније неголи ма који воћар над својим воћем

Дивно говори Нил Сорски: "Кад лончар зна, колико треба држати лонац у огњу, да се испече, а да не прсне, како не би Бог знао меру наших страдања?"

Веруј, да Бог има више расуђивања него човек.

*"Мисли о добру и злу"
Свети владика Николај
ахридски и жички*

Љубав из светосавског срца

(запис из школске клупе)

"Нема веће љубави од оне
да ко јсиво ћи свој положи
за ближњеђа своја"

Уобичајена атмосфера у дворишту шумарско-грађевинске школе у Краљеву. Још један прозрачан зимски дан, школске 2001/2002. године. Грају и чари великог одмора прекратио је резак звук школског звона.

Ушао сам у учионицу, отворио дневник и рутински записао садржај часа. У клупи испред моје катедре два прста је подигао сувоњав дечак прозирног лица, крупних плавих очију. Тихим гласом ме је упитао:

"Професоре, да ли бисте могли да ми покажете лекције које ћемо обрадити до краја полугођа... знате, нећу моћи да останем у школи до краја..." Иако је Срђан био солидан ђак заголицало ме је његово питање, а посебно разлог због којег ће пре распуста напустити школу. Запитах га у шали:

"Срђане, о чему се ради? Није баш уобичајено да ћаци унапред уче лекције." Оборио је поглед, преко усана је изустрио неколико нејасних речи и загонетно утихнуо. Иако сам инсистирао да ми каже о чему се ради, нисам успео да добијем одговор. Обећао сам да ћу му за следећи час припремити градиво које је тражио у нади да ћу добити и одговор на питање које сам му поставио. Кроз главу су ми пролазиле најразличитије помисли. Са нестрпљењем сам дочекао следећи час, не слутећи да ће он за мене бити сасвим необичан, али и много више од тога. Ушао сам у учионицу, сео за катедру и одмах пред дачака ставио књигу са назначеним лекцијама. Знао је да ми дuguје одговор. Ломио се и некако успео да изусти тихим, дрхтавим гласом, да га не чују остали:

"Знате... пре неколико недеља био сам на неким испитивања у Клиничком центру у Крагујевцу и..."

"И шта се догодило?" - са зебњом и нестрпљењем га упитах.

"Дијагностиковали су ми леукемију" - процеди дечак. Са неверицом сам погледао Срђана и сусрео се са погледом који ме је приковао за столицу. Мир и сталоженост којом је зрачио били су нестварни.

"Шта су лекари препоручили?" - упитах га.

"Рекли су да њихова клиника има сарадњу са једном клиником у Америци и да би они преузели моје даље лечење уколико за почетне трошкове успемо да скупимо 30.000 долара", одговорио је. Знао сам да младић долази из једне просечне породице и да је ово готово недостижна цифра. На моје изненадење добио сам одговор да су његова породица, пријатељи и људи добре воље, милошћу Божјом, ипак скupили тај новац. Потпуно збуњен упитах га:

"Па, побогу, дете, зашто си још увек овде, зашто ниси у Америци?!" - тајац и мук.

Сваки трен изгледао ми је као вечношт. А онда као гром из ведра неба следио је наставак приче који ми је следио крв у жилама:

"У мом крају" - настави Срђан - "живи породица са троје мале деце. Њихов четврогодишњи синчић имао је тешку срчану ману. Била је неопходна хитна хируршка интервенција у иностранству. И, наравно, огромна средства. Моји родитељи и ја смо одлучили да новац који смо скupили дамо за лечење овог малишана!" - као да се небо отворило. Не могавши да прикриjem снажна осећања и сузе које су навирале, изашао сам из учионице и покушао да

се приберем. Мислим да ми то ни до данас у потпуности није успело.

Осетио сам се тако малим и бедним пред жртвом и љубављу овог дечака и његових родитеља. Знао сам да је он већ испунио највишу јеванђељску заповест да нема веће љубави од оне да ко живот свој положи за ближњега свога. У дубини срца дубоко сам осећао и веровао да ће Господ пронаћи само Њему знане путеве да помогне Срђану и његовим родитељима. Поделио сам ово осећање са њим. Рекао ми је да ће за неки дан ићи на ВМА у Београд на даље анализе. Тамо је требало да проведе зимски распуст. Иако сам узео број његовог мобилног телефона, нисам скupио снаге да га позвовем. Распуст је изгледао као вечношт. Ближио се тренутак поновног сусрета.

Друго полугође је отпочело. У школи сам на ходнику угледао Срђана, похитао ка њему, издвојио га на страну и упитао шта се догађа. Са одушевљењем је узвикнуо:

Професоре, више пута су поновили анализу крви. Ни трага од леукемије! - жмарци су прострујали кроз мене. Радости није било краја.

Из светосавског срца овог шеснаестогодишњака Господ је проговорио за све нас и још једном нас подсетио: "Ако не будете као деца, нећете ући у Царство Небеско" (Мт. 18,3). Ево бисера који сваког православног педагога призива да буде сведок љубави за коју се отворило Срђаново срце, како би своју службу и живот преобразавали у кенозис љубавног самодавања и уподобљавања. Личности вечно младог и бесмртног Архипедагога душа

наших. Зар нас на то не обавезује и љубљени ученик Христов: "Ако љубимо једни друге, Бог у нама пребива и љубав је Његова савршена у нама" (1. Јн. 4,12)

Предраг Цвейковић

Беседа о борби Јагњега са зверовима

Ови ће се побити с Јађњетом и Јађње ће их побиједити, јер је Господар над гостодарима и Цар над царевима (Отпк. 17, 14)

Ко говори ове чудне речи? Јован Боговидац. Ко је то Јагње? Христос Господ. С ким ће се то Он побити, и кога ће победити? То је звер седмоглава, и сви они који од те нечисте звери примају власт, и част, и богатство.

Јагње посред звериња! Но ипак виде св. Јован Јагње као победиоца над свим зверовима. Христос посреди демона! Рекао би прогутаће Га! Па ипак, демони устрашени вичу к Њему за милост и беже од Њега безобзирно. Христос међу Својим мучитељима! Рекао би: умртвиће Га за увек. Па ипак, Он вакрсава и побеђује, а они беже у страху и гину. Црква Христова међу незнабошцима! Рекао би преплавиће је као таласи малено острво! Па ипак: незнабожачка царства тону и пропадају, а Црква постоји, расте и напредује. Вера Христова посред опорих философа и теоретичара! Рекао би: надмудриће је и избацити из света! Па ипак, они један другог у лаж утоне, и прогоне, а вера Христова спасава људе. Благочашће међу богохулницима и богоодрицатељима! Рекао би: Упрљаће је! Па ипак, они се даве у својој прљавштини, а благочашће носи се у неупрљаној чистоти. Кротост и плачевност хришћанска посред насиљника и отмичара! Рекао би: умреће од глади! Па ипак, она живи и ходи сита, а насиљници и отмичари пропадају од глади. Јагње посред зверињака! Па ипак - Јагње је победилац.

О Господе кротки и добри, Јагње Божије преумилно, запој и нас Твојом кротошћу и добротом, те да и ми будемо учесници Твоје победе! Теби слава и хвала вавек. Амин.

*"Охридски пролог"
Свети владика Николај
охридски и жички*

Потајни хришћани Трапезунта

Феномен тајног хришћанства поникао је још у Византији, с почетком арапског завојевања. Када је 1330. године, султан Орхан покорио Никеју Витинску, цариградски патријарх Јован XIV Калека (1334. - 1347.) је на питање житеља окупираних територија о могућности спасења душе у случају промене вере, одговорио двема посланицама 1339. и 1340. године у којима каже да постоје два пута. Један је одбијање да се прими ислам тј. мучеништво, а други је тајно исповедање хришћанства, уз јавно испуњавање Христових заповести.

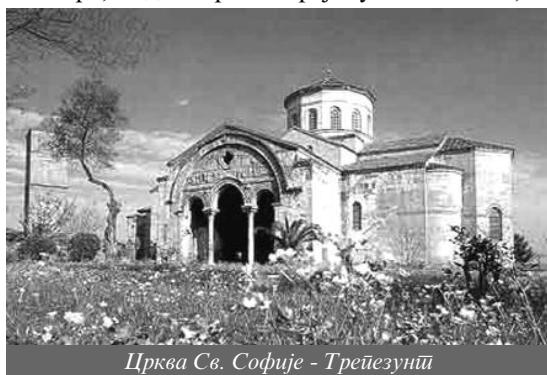
Број потајних хришћана или "криптохришћана" је нарастао са падом византијске империје, 1453. године и успостављањем турске власти на њеним бившим територијама. Тајне хришћане су различито називали: "клости", "ставриоти" и "кромлиди" (Понт) или "линновамваки" на Кипру и Криту. Сви они су изабрали тежак пут. По речима једног од хероја нашег подсећања на њих: "Свет нас је знао као другачије. У

нашем свакодневном животу, ми смо изгледали као "правоверни" (Турци). А међу собом смо живели нашем православном вером. Једна другој су биле супротне и у томе је била наша трагедија."

"Рођен сам у Трапезунту (садашњем Трабзону - прим. прир.), у рејону Екеотихона, 10. новембра 1896. године. Мој отац Елевтерије је трговао свилом и био је прилично богат. Моја мајка Марија је била побожна жена и добра сељанка. Обоје су били образовани,

говорили су турски језик и обоје су потицали из породица потајних хришћана. Деда по оцу се звао Димитрије, а његово муслиманско име је било Темел. Други деда, мајчин отац, се звао Јордан, а по турски Заим. Имена баба су била Софија-Хатица и Анатоли-Зехра.

У којим временима су православни Грци, који су живели на обала-ма Црног мора, посебно у Кромни, Ставри и Трапезунту, почели да живе тим двоструким, неиздржливим животом није до краја познато. Отац ми је

Црква Св. Софије - Трапезунт

говорио да је то било различито од региона до региона. Све је зависило од зверства и шовинизма локалних моћника из реда окупатора. У сваком случају, прогон Грка је појачан од времена ослободилачког устанка, 1821. године, када су почели покољи.

У рејону Трапезунта, посебно у насељу Мелерфио, живеле су малобројне породице потајних хришћана, које су углавном имале заједничко порекло. И поред тога што им је положај био веома тежак, они су сачували веру у дубини свог срца и тајно су, од Турака, извршали богослужбене обреде.

Све се дешавало ноћу у црквама јавних хришћана, далеко од своје куће, или у манастирима, високо у планинама. Када би желели неког да крсте, прво би обавестили свештеника или монаха, и у поноћ би кум или неко други узимао младенца и доносио га у цркву. Тамо би се обавило крштење, након кога би дете враћали кући тако да нико не примети. Дете би добијало хришћанско име, а касније и муслиманско, које је употребљивано јавно и записивано у матичну књигу. Његово хришћанско-грчко име је чувано као породична тајна. И венчања су обављана, такође, тајно ноћу. Следећег дана би пред очима свих био обављен муслимански обред.

Божанственом Причешћу су привођена и сасвим мала деца. Можете замислити, како је било тешко малом осмогодишњем или десетогодишњем детету поднети то да ноћу, уз све мере предострожности, иде у цркву, причести се, и у наредним данима држи језик за зубима и о томе

никоме не прозбори. Често су Турци, када би се код њих јавило подозрење покушавали да сазнају истину од деце, али им то никада није успело.

У време месеца Рамазана, Турци су устајали ноћу и молили се. Сутрадан, када би кћерке тајних хришћана ишли на извор по воду, Туркиње би их питале: "Да ли су синоћ отац и мајка устајали на молитву?" девојке су одговарале: "Да". Када су Туркиње хтели да сазнају и појединости, девојке би одлазиле.

Подозрење Турака је појачавала чињеница да су потајни хришћани обавезно избегавали да закључе брак са турским дететом. Тако је једна девојка, ставила породицу потајних хришћана пред велики проблем, када је њену руку запросио турски младић. С обзиром да су неколико просаца већ и раније одбили, ствари су почеле да се усложњавају чињеницом да се младић озбиљно заљубио. На једвите јаде су се оправдали причом да је девојка већ раније верена за другог момка. Од тада су се сви родитељи девојака трудили да их верејош у детињству.

Отац Теодорос и дивљи голубови

Отац Панос из Мунтија је сматран за пророка у целом Трапезунту и околини. Сви су га знали и волели, и Грци и Јермени и Турци. Ако би се ко разболео, звали су оца Паноса, који је читao молитве и на чудесан начин стање се поправљало. У дане великих празника, многи "Турци" су позивали папу-Паноса у свој дом ради свештенодејствовања. Догађај, о коме ћемо вам причати,

одиграо се пре осамдесет пет година.

Те 1895. године пекару у кварту Ортасаи у Трапезунту, држали су тројица браће из Цимера, синови Фулираса: Јанис, Харалампије и Христофор. У кварту су углавном живели Турци, а било је и мало Грка. Но, сви су волели тројицу браће због њиховог поштења и марљивости и сви су куповали код њих хлеб.

Живео је у Ортасаиу и један хоџа. Ујутро, када би излазио из куће, дивљи голубови би излазили из својих гнезда са тврђаве из доба Комнина, и слетали ходи на главу и руке. Турци су у томе видели посебан знак и похвалу од Бога и задовољно узвикивали:

"Пу пизум хоџа евлигиа тир" што је значило "Наш хоџа је свети човек".

То је увек збуњивало Христофора и наводило га на сумњу. Често је, збуњен питао браћу: "Како објаснити, да дивљи голубови увек слеђу на тог неверника."

Осам година су браћа држала пекару и осам година су голубови слетали на хоџу. Као што смо рекли, Христофора је све време мучило подозрење. Једном је уграбио прилику да се изјада оцу Паносу: "Оче благослови. Како то да дивљи голубови слеђу на тог неверника, а не на нас хришћане? Часну реч вам дајем, прште ми глава од размишљања, али ништа не разумем."

Отац Панос се наслеђао.

- Учитељу, зашто се смејеш. Ако нешто знаш, молим те реци ми да би се смирио - замолио је Христофор.

- Како да се не смејем - рекао је отац - ја ћу вам све испричати о

томе, али ми прво обећајте да о овоме никоме нећете говорити.

- Учитељу, сто пута ти се кунемо где хоћеш и на што хоћеш - обећала су браћа.

Отац Панос им се окренуо и шапнуо: "Ја зnam да ви нећете ником рећи. Сад да знate да тај хоџа, кога ви сво време гледате, није хоџа већ свештеник по имену отац Тодорос."

И отац Панос им је испричао причу о ходи Карасакалису. И ми вам је предајемо.

Те 1888. године, на Велику суботу, хришћани су позвали оца Паноса у своју кућу, да би се сабрали зарад молитве и освећења пасхалног брашна. Сумрак је затекао оца Паноса у кварту Ортасарай, а он је журио кући у Мунти. На путу га је срео хоџа Карасакалис. Отац Панос га је поздравио са "Добро вече" и продужио својим путем.

"Драги мој, застани мало" - рекао је хоџа - "куда тако журиш?"

"Сутра је Вакрс" - одговорио је отац, "и ове ноћи морам бити у свом селу."

Реч по реч, и нашли су се пред хоџином кућом.

"Молим те, уђи" - замолио је хоџа - да попијемо по кафу па ти настави својим путем.

"Хвала, али ја журим."

"Разумем, не желиш да прихватиш мој позив", изустио је хоџа.

Ту већ свештеник није имао куд. Ушао је у кућу. Хоџа му је додао клупицу, а и сам је тако сео. Ускоро се у соби појавила домаћица - жена средњих година. Поздравила се са свештеником и потом се удаљила. За њом је ушла девојка са

послужавником и угостила их коњаком и кафом. Отац Панос је попио кафу и устао са жељом да пође, када га је хоџа повео на другу страну. "Хајдемо оче, треба нешто да вам саопштим."

Отац Панос се уплашио. "Хоће неверник да ме убије - помислио је. Но, шта је ту је."

Хоџа је отворио врата и ушао у другу собу. На супротној страни су била мала вратанца. Хоџа је прошао кроз њих. Свештеник је изгубио и последњу наду: "Тачно хоће неверник да ме убије".

Прошавши кроз мала врата хоџа се поче спуштати низ степенице наниже. За њим је пошао и свештеник. Ставши на пола просторије, пренеражен је схватио да се налази у цркви, која је блистала од свећа и полијелеја. Из сандука за свеће стајао је ормарнић. Хоџа га је отворио и иuzeо одежде и платна која су унутра стајала. Затим је пришао амвону, а за њим и отац Панос. Оба су целивали икону која је лежала поред амвона и ушли су у олтар. Хоџа је оденуо свештеничку одежду, додавши пре тога и једну оцу Паносу. И почeo је отац Тодорос Карасакалис: "Благословен Бог отаца наших, всегда није и prisno i vo vjeki vjekov. Amin".

Из правца десне певнице један средовечни Турчин је затегнуо: "Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни, помилуј нас". Од узбуђења грло се стегло оцу Паносу, а сузе су текле низ лице. Отац Тодорос је то приметио и рекао је: "Не плачи, оче Паносе. Тако је било суђено нама да постанемо клости - потајни хришћани. Но велики је Бог отаца наших и

доћи ће дан када ћемо изаћи из мрака и почети да живимо као наша браћа, као ви."

Сабравши се, отац Панос је бацио поглед около. Црква је била пуна. Мушкирци, жене, деца, богати, бедни, војни и државни службеници, све Турци - он их је знао као Турке и сматрао их за Турке. Завршили су вечерњу, произнели отпуст и људи су се постепено разилазили.

Угасили су свеће и полијелеје, изашли из цркве и вратили се у ону прву собу. Поставили су сто, донели посну храну и мало појели.

Поново је отац Панос устао: "Благодарим ти на свemu, али са твојом допуштењем ја бих пошао у моје село јер се моји већ брину за мене."

"Не", одговорио је отац Тодорос, "још мало времена и ми ћемо да заједно служимо Пасху, а потом ћу те отправити у твоје село да би ти и тамо стигао на Вакршњу литургију. Имаовољно времена и нећеш закаснити на службу у твоје село."

Отац Панос се не сећа колико је тачно спавао, када му је пришао отац Тодорос и пробудио га. Умивши се ушли су у цркву. Отац Тодорос је возгласио: "Благословен Бог наш". Потом "Слава тебје Боже", "Придите, поклоним сја". Певачи су запевали канон "Волноју морскоју", "Господи, Боже мој", "Тебе, на водах повесившаго". За то време "Турци" су један за другим пристизали и сабирали се у храм.

Црква се напунила тако да је неколико њих остало у просторији са степеницама.

Када је канон био завршен,

свештеници су у олтару отпевали "Јегда снижел јеси к смрти" и на kraју отпуст.

Затим је отац Тодорос додао оцу Паносу упаљену свећу, и изашао на Царске двери и запевао: "Приђите и примите светлост од незалазне светlosti". И по старејству су почели њему да прилазе најстарији Турци да би запалили своје свеће.

Од њих су пасхални пла-мен примили и други верници.

Певачи су запевали: "Воскресеније Твоје Христе Боже". Хоџа Карасакалис је прочитao Јеванђеље: "И пошто прође субота, Марија Магдалина и Марија Јаковљева и Саломија купише мирисе и дођоше да га помажу" (Мк. 16, 1-8).

Потом "Слава Свјатеј и животворјашчеј и Нераздјельнеј Троице". Стојећи под полијеелејима свештеници су запевали: "Христос воскресе из мртвих", "Да воскреснет Бог, и расточасја враги Јего, и да бежат от лица Јего ненавидашчије Јего".

Лица "Турака" су сијала од радости. Из њихових очију текле су сузе.

Завршавала се литургија и дошло је време целивања. Хоџа је узвикнуо: "Христос Воскресе!" И Турци су узвикнули "Во истину

воскресе". На kraју је отац Панос прочитао беседу Јована Златоустог. Причестивши људе дали су отпуст. Турци су, по један или по двоје одлазили својим кућама. Свештеници су се попели горе. Отац Тодорос је позвао свог сина да се припреми да одвезе оца Паноса у село. Свештеници су се поздравили и син оца

Тодороса је одvezao оца Паноса у Мунти. Изашавши из кола на почетку села отац Панос је ушао у цркву и почeo да звони и позива хришћане на Васкршњу литургију, а младић се вратио у Трапезунт. Тако је отац Панос за једну ноћ одслужио две литургије.

Ову причу ми је испричао, овде у Кастроји, стари Христофор, царство му небеско, млађи од тројице браће која су држала пекару и онај који није разумео дивље голубове.

авторизовани превод са новојерчкој
Александар Никифоров

превод са руског
Драган Тулимировић

преузето са интнернет пренетаје
www.pravoslavie.ru

Древни јерчки манастир Сумела - Трапезунт

Державинско чудо

Крвоточива икона у Берлину

Почетком фебруара у редакцију је дошла наша стара познаница Олга Ефимова, чуватељица чудотворних Державинских икона. Овог пута није дошла сама: биле су са њом њена мајка Антонија Ивановна и њена старија ћерка Фаина. Дошла је са благодаћу - са душевним неземаљским мирисним миром. Нисмо је видели неколико година, за то време много је воде протекло... А сада гледам пуну живота, веселу Олгу Ефимову, њену добру смирену седамдесетогодишњу мајку, и прилично одраслу једанаестогодишњу ћерку, - размишљам

колико ли је клевета, оговарања, попреких погледа упућено са разних страна од разних људи тим - Божјим изабраницима. А Господу је знано, коме може дати такав небески дар и тако тежак крст. Неприметно је наш разговор прешао у интервју. Готово да се нисмо ни сабрали кренули смо са анкетирањем наших гостију, они су давали интервју, а по свој прилици, Богу је било угодно, да би наш разговор постао достојан и читалаца. Ја могу додати само једно, све ове године испуњене радошћу и тугом, духовно су ојачале Олгу Ефимову и учврстиле целу породицу у поимању велике мисије, која је пред њих постављена.

Олга Ефимова: Децембра 2003. године мами је била са иконама у Румунији. У малом градићу Графељ. Свештеници месног храма Христа Спаситеља су решили да ураде анализу крви која се слива низ Крвоточећу Державинску икону Спаситеља.

Антонија Ивановна: Била сам у Кишиневу. Тамо су организовали ходочашће у суседну Румунију, и стали су ме звати да идем са иконама. Ја им кажем: "Јао, али ја немам пасош" - "Ми ћemo све кредити". Телефонирали су владики, и он је рекао: "Путујте до границе са кишињевским свештеником, а тамо ћemo

---

узети документа, како бисте могли отићи у Румунију на два дана. Кренули смо, био је пун аутобус, и одмах смо се упутили у Графел, на тај брежуљак где се 1954. године јавио Христос. Доводе нам старијег човека, 1954. је био мали дечак. Све око нас је зелено, прекрасно зеленило. Косили смо траву, присећа се он. Изненада се на брежуљку појавио Неко, налик на Анђела, подигао је руке и рекао: "Помаже Вам Бог!" Неко од старијих рече : "То је Исус Христос!" А ја, мали дечачић, рекох: "Баш помаже!" - и Он нестаде.

После тога на пропланку саградише капелу, људи су долазили да се поклоне у тој капели, а сада тамо стоји храм Христа Спаситеља. Постоји извор лековите воде. Управо ту сам и ја била са иконама. Свештеници су замолили да узму са крвоточеће иконе делић крви на анализу. Открили смо кивот, и свештеници су узели парче газе и саструкали угрушак крви са саме иконе. Ујутро су експерти саопштили: веома тешко је било извршити испитивање, из разлога што се крв згрушава великом брзином. Упркос томе сва истраживања су спроведена. Установљено је следеће: у крви је четврта група, резус фактор АВ.

О.Е.: Експерти су нам рекли да је та крв по својој групи и саставу идентична оној, на Торинској плаштаници Спаситеља.

- Да ли је крвоточење настављено?

О.Е.: Да. Лик Христа на икони прекривен је крвавим знојем. И те сићушне капљице успевају толико да се излију да се формирају угрушци.

- Пре три године у Оренбурској епархијској управи дали су ти упутство, како да чуваш на иконама изливену крв. Да ли следиш упутства?

О.Е.: Ја све газе чувам. Не спаљујем их, не бацам. Туђинима не дајем. Није ствар у правилима, већ у богобојажљивости. Моја рука не би могла спалити те крвљу натопљене газе.

- Која су се нова чудеса десила са иконама?

- А.И.: Ево шта се десило у Немачкој. Пола године пре него што су туда прошли Державинске иконе, 33-годишња жена изненада се разболовала. Ујутро није могла устати, ноге су отказале, није их могла ни макнути. Затим је изгубила дар говора. Почела је испуштати - мачје, жабље и свакакве друге крике. Потрајало је то пола године. Једном њен муж чује најаву о доласку чудотворних икона и купи новине, у којима је писало о томе. Донесе новине кући, а она како их воде - завапи: "Тамо! Тамо!..." Након три дана иконе су заједно са мном возили по селима, где има православаца, и ти супружници изнајмје ауто и крену за иконама. Унесу болесницу у храм, а она вришти већ изнемоглим гласом! То је трајало две недеље. Треће недеље приметимо, воде је, она заплиће ногама. Ми са свештеником гледамо и радујемо се. Свештеник је крстом осењује... И ускоро она почиње да говори. Недавно нам је послала писмо: "Доћи ћу код Вас! Почела сам да ходам, осећам се добро!"

- Пратећи иконе, да ли записујете догађаје?

О.Е.: Обавезно. Све записујем.

На данашњи дан мироточе 24 иконе. Обилно мироточе иконе Мајке Божије "Скоропослушница", Иверска, Николаја чудотворца. Почаевска је такође почела силно да мироточи. Ту икону је мами поклонио један владика...

- Да ли нове иконе мироточе?

О.Е.: Дешава се. Али углавном мироточе иконе од раније. 5. маја 2003. навршило се пет година, од када је замироточила прва икона.

- Много сте земаља пропутовали. Кажите нам да ли се духовни живот православних у Русији и у тим земљама разликује?

О. Е. : Разликује се, у негативном смислу. Може бити, из разлога, што протестанти на њих утичу... Тамо у храмовима мала деца клече на коленима и моле се. И тако је свуда, где год смо били - и у Польској, и у Румунији, свуда. Стоје огромни редови испред икона, и дечица са молитвеницима у рукама стоје у реду, читају молитву.

Иконама су се поклањали и католици. У Польској, на пример, дошла су два бискупа (као код нас епископи), и поклонили су се. У Гродну шест католика, после поклона пред иконама, прекрстили су се у православље. Интересантан случај се десио, када је Польакиња, старешина манастира (као код нас игуманија, не

зnam, како се код њих назива) довела у православни храм своје сестре могахиње да се поклоне иконама. Ред је био огроман, она је пришла православном свештенику, старешини храма, и питала: "Да ли ми можемо да се поклонимо?" Он одговара: "Не да можете, већ морате!" И пустио их је преко реда.

А.И.: На Уралу је био случај. Дошли смо са иконама, поставили их на аналоју у Покровском манастиру. Дошло је много народа. Једна је дошла са штакама - интелигентна

жена. Прсти су јој били унакаžени од полиартритиса. Жене целивају иконе и чујем их како се радују: "Уво је престало да ми сева!" И тако редом, о свему што им је бивало боље. "Повери вашој биће Вам да-

Державинске иконе у Љвову.
(у средини архиепископ љвовски и ѡац ѿкава Аўдзісткін

но"..." С њом је жена, пришла је и пита: "Да ли руке смето да положимо?" Ја кажем: "Наравно. Иконе су под стаклом, прислоните и руке..." Та жена са штапом стоји, гледа и говори: "Какву прљаву икону су донели!" Ја јој кажем: "Уместо што фантазирате боље би вам било да положите своје руке на икону!" И она је положила најпре на икону Николаја чудотворца, а потом и на друге. И одједном су јој се на руци појавиле крваве мрље. Она давикује свештенику: "Кажи овој жени, да стави ново стакло. Овде је разбијено стакло, руку сам посекла!"

Ја кажем: "Зашто се чудите? Стакло је цело, нема ни једне напрслине." Почела је да пљује на мрље и да их отире, али оне нису спадале. Кука: "Од куће идем,ничега на рукама није било, а сада видите како је прљаво -ничим не могу обрисати!" Други дан долази и жали се: мрље не спадају. "Морам у болницу, да ми ово одстране!"

Свештеник јој каже: "Не у болницу, ти мораши ићи, на молитву!" И ето после неког времена ја опет одем у Казахстан, на Урал, и она долази. На руци су јој остала три мала младежа. Код Владике Антонија је на својим ногама дошла. Бацила је штаке, и почела да се ослања на ногу. Рекла му је: "Опростите ми, напишите у новине. Почела сам да идем у храм и до вас сам дошла. А ако опет дође чуватељица икона, а ја не будем у могућности да је видим, ви јој пренесите, да је молим за опроштај због мог неверја." Владика јој каже: "Она је тренутно овде, у граду." И жена је узела такси и дошла код мене. Молила је за опроштај...

- Олга Ефимова, то што Ви сада путујете са иконама по другим земљама - то је већ православно сведочење целом свету?

О.Е.: Да, наше иконе су целом свету познате. Били смо у Турској, у Румунији два пута, У

Пољској четири пута, у Мађарској једанпут. Мама је била у Шпанији, а ја у Италији. Позивају нас наши православни свештеници. По вољи Божијој ја сам се поклонила моштима Светог Николе у граду Бари - у мају је било пуних пет година од (дана) када је његова икона замироточила. Тамо где не бисмо ни помислили да ћемо отићи, увек одемо по позиву православних људи.

- Питање, које све интересује. Сада иконе нису у Државину. Када се враћају кући?

О.Е.: Све је воља Божија. Ми можемо планирати, али Господ ће по Свом све устројити. Неки људи долазе код нас у Државино, али иконе тренутно нису ту. Дешава се да неко да лажну информацију да су иконе у Државину, људи издалека долазе узалуд-

Иконе у Државину

но. Мени је веома жао тих људи. Највероватније да ћемо донети иконе пре лета.

- Шта мислиш, да ли су иконе испуниле своју мисију - или још увек нису?

О.Е.: Не, чуда се настављају. Оне су постале светски познате. Са њима смо пропутовали пола Русије, Европу. Мироточење се наставља. Миро се не разликује, ни када му је 99. година. Сами мириси се понекад мењају. Осетила сам дах лаванде, и посебан уљани аромат, или - дах

чистоте, какав бива у шуми после кишне, неописива чистота настаје... Сво дрвеће мирише, трава... Па мирис Ђурђевка и још - ко зна каквог непознатог растиња, које као да се тек расцветава, које као да даје живот...

- Како успеваш да ускладиш тако високу службу чудотворним иконама са радом сеоског поштара? Веријем, да би ти било лакше када би оставила мировни посао?

О.Е.: Наравно, али још није било прилике за то.

- Чему су те научиле претходне године?

О.Е.: Научиле су ме, да је неопходно више ћутати и бити кротак. Али ипак не дозволити никоме да врећа ни иконе, ни мене, ни децу... Да, за све се треба борити.

А.И.: Ex, а како помаже миро! На сваку рану крстом миро ставиш - и пролази. По вери...

- Да ли се мења однос људи према вери?

О.Е.: Мења се! Препорађа се православље...

- Да ли је било случајева, да Державинске иконе нису примили - као отпадници који рекоше Господу "Иди од нас"?

О.Е.: Таквих има и код нас у Державину. Они то нису рекли тим речима, али њихово понашање - је такво... Код нас у селу у храм долази свега петнаестак људи.

- А тебе у селу сви познају?

О.Е.: Сваки пас. Ја сам поштар, у сваку кућу са торбом идем...

- Какве су вас све црквене хијерархије примале, у последње време, и ко је све долазио да целива ваше иконе?

О.Е.: Владика немачки Марк нас је лепо дочекао. Митрополит Филарет Мински, Јерарх Белорусије, молио се, подигавши руке пред иконама, са њим смо се неколико пута сусретали. Епископ Гуриј Лидски и Новогрузијски у жировицком манастиру нас је веома лепо дочекао. У Одеси митрополит Агатангел када је прилазио иконама, плакао је. Он нас је веома гануо - ћеркама је поклонио по мајамицу... У Молдавији - митрополит Владимир, у Виници - владика Макарије. У Љиву архиепископ Августин нас је примио. Иконе наше су нас свуда водиле.

*Антон Жижољев и Олга Ларкина
06. 02. 2005.*

*Пријевод са руског
Милена Милетић*

*Пријеузето са интернет преносајући православног часописа "Благовест"
<http://www.cofe.ru/blagovest>*

ЖИВОТ ПОСЛЕ СМРТИ

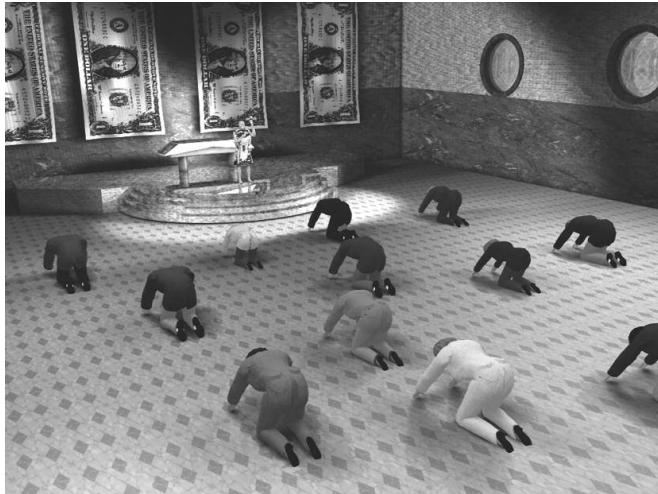
Као што човек надживљује своју острижену косу, или одсечене ногте, или одсечене руке и ноге, тако ће надживети и цело тело своје.

И као што се бео облак разликује од залеђене воде, и усијан челик од хладна челика, тако се разликује човек у бесмртном свету од себе смртног у смртном свету.

*"Мисли о добру и злу"
Свешти владика Николај
охридски и жички*

Комерцијалне секте

(комерцијални култови)

На такозваном психо тржишту, или тржишту у области саветодавних услуга о томе како боље живети (енгл. "life-counselling"), постоји велики број организација и пружалаца услуга. Њихове делатности обухватају: курсеве и семинаре за развој личности, саветодавне услуге о вођењу предузећа (енгл. "management consultancy"), непосредну продају (енгл. "direct selling"), системе продаје по вишестепеном маркетингу (енгл. "multi-level marketing", у даљем тексту: МЛМ), па, чак, и пирамидалне системе продаје. Такве организације обухватају такође групе које корисницима нуде мешавину "сна о величким парама", идеологије и езотерије.

У протеклих неколико година разлиčите организације које делују на овом пољу постају све више предмет критичког преиспитивања. Може се сигурно рећи да није увек лако повући јасну границу између квалификованих предузећа која раде по принципу пирамидалне непосредне продаје - која заслужују уважавање - и организатора курсева за пословне људе, с једне стране, и проблематичних организација са друге стране, поготово што методе које користе те организације могу бити примењене у одређеним компанијама и пословним активностима.

Неке од тих организација свесно тврде за себе да раде искључиво у

складу са економским начелима. Ипак, многа од структурних обележја, попут оних у случају пирамидалних организација (где, ако је могућно, свако треба да буде и купац и трговац, а нови запослени се додељују особи која их је увела), не могу се применити на све групе. Такве организације нису у основи усмерене ка питањима идеологије, већ ка томе да појединца оспособе да ствара профит. У многим случајевима, међутим, надања у успех подржавају се "идеологијом победника". Они који се придржују таквим организацијама нису само особе које би желеле да својим новцем за кратко време направе велики профит, већ и особе које би уласком у те организације хтеле да избегну свој пад на друштвеној лествици.

Када се врбују нови учесници, примењују се технике обликоване тако да на појединца утичу психолошки. Свет је, на пример, подељен на "добитнике" и "губитнике". Они који врбују убеђују могућног клијента да човек може постићи све што хоће, само ако се на то усредсреди. Током ове ране фазе већ се врши вакцинација против могућних приговора. Каже се да може погрешити само појединац, а не систем. Ако је свеже заврбована особа вољна да прати "систем", покушава се да јој се "уграде" одговарајућа идеологија и идентитет заједнице. Коришћење фраза о заједници, посвећеност новцу и успеху, прописи о одевању - све то може помоћи у стварању идентитета. Премија које се запосленима даје у присуству њихових колега нуди укус успеха који се може очекивати.

Запослени на управљачким положајима уживају статус скоро култних фигура. Осећање припадања појачава се помоћу игара са групном динамиком и довођењем запослених у прилику да доживе екстремна стања, како би се избрисале све разлике међу њима.

Скупи статусни симболи и даље усавршавање јесу предуслови за напредовање у хијерархији система. У неким случајевима могућно је да се уплати известан износ новца, како би се попело на следећи виши статусни ниво, који престиж неке особе и напредовање у систему чини профитабилнијим. Општи услови који владају у овом систему често воде до тога да се потпуно промени начин на који учесник мисли, осећа и поступа. Оно што настаје јесте засебан свет, који се посматра само из угла идеологије заједнице. Компанија постаје замена за породицу. Напуштају се дотадашње друштвене везе са другим особама, осим ако се те особе не квалификују као могућни купци и запослени.

Високи трошкови за статусне симbole и курсеви обуке којима нема kraja као и губици због непродате робе у многим случајевима воде до финансијског пропадања, јер ниједан појединац не може у систему напредовати тако брзо како се то приказују на приредбама које организује компанија.

Као проблематичне показале су се следеће области:

- кршење друштвених правила и прописа о запошљавању;
- опасност од неовлашћеног сакупљања информација и података;

- покушај да се кроз сарадњу створи јака позиција одређеним деловима тржишта - на пример, да се, на тржишту некретнина, од закупца постане власник;

- опасност да се чланови/запослени у фирмама одају криминалу "белих оковратника";

- намерно наношење економске штете људима који у таквим стварима имају мало или никакво искуство, укључујући ту и примену сумњивих метода и средстава;

- повећање међусобног неповерења, што настаје из тајних акција група и одговарајућих противмера, укључујући опасност од нарушавања угледа ширењем гласина о повезаности са одређеном организацијом.

Поље активности и проблема које имају појединци и фирме често се разликују од једне до друге области. Оно што је јасно јесте да велики број група покушава да кроз курсеве обуке, менаџмент и упутства за обуку дође до што више богатих људи који би, као чланови организације, могли бити финансијски јаки и/или важни за групу и ширење њене идеологије и технологије. Истовремено, идеологија и понашање групе представљају се у пословној заједници кроз обуку, инструктивне програме и упутства за понашање. Овде, без сумње, треба да се прави разлика између програма за обуку руководећег кадра и других области. Ствари неизбежно постају врло шакалљиве када, као резултат "тренинга ума", чланство у групи доведе запосленог у такво стање да постане толико одвојен од стварности да његова приврженост групи постане јача од његовог опредељења за

општеприхваћена правила и циљеве економског и социјалног управљања. Ово је често повезано са смањивањем лојалности према послодавцу. Опасност која се тиче компанија може ићи чак до одавања пословних тајни.

Важно је да се схвати да чланови одређених проблематичних група не раде у пословном сектору само да би зарадили новац за своју групу, већ и да пословне активности могу стварно бити део стратегије групе. То значи да фирмe које на први поглед изгледају сасвим у реду могу, заправо, бити, или треба да буду, те које шире идеологију групе у пословном свету.

Још једна важна ставка јесте у вези са положајем запослених у таквим фирмама. Зависност од система групе и њене идеологије указује на могућност да се могу занемаривати норме или минимални стандарди друштва и запошљавања. За неке од група овакав приступ заправо је део природе система. Он иде од привидног рада за себе, са познатим проблемима за појединца, до увлачења чланова у криминалне активности.

Пирамидална продаја и системи МЛМ

Све ово показује да се, у погледу своје структуре, техника регрутовања и циљаних курсева обуке, проблематичне групе, на први поглед, могу узети као компаније које раде према маркетиншком методу који потиче из САД. То је разлог због којег је нејасна граница између пирамидалне продаје и система вишестепеног маркетинга са једне и

проблематичних група на психоцени са друге стране.

Док се у случају класичне компаније заступника слободно може говорити о транспарентном пословном систему, стање је много мање јасно на све већем тржишту пирамидалне продаје и система МЛМ.

Класична пирамидална продаја направљена је у облику - пирамиде. Потенцијални сарадници обично морају да плате унапред тако што ће купити производе те компаније. У многим случајевима везују се за фирму дугорочним уговорима и без обзира на то да ли су већ купљену робу продали или не, прихватају да купују све више робе. Одржавају се посебни курсеви обуке се о маркетингу тих производа и уз стратегије маркетинга учесницима се представља идеологија фирме. Такве компаније често се у медијама стављају у исту раван са "сектама" и психо групама, управо зато што те фирмe своје сараднике ангажују као "целу особу" и јер идеологија компаније за неке може постати философија живота.

Системи МЛМ и шеме игара на срећу по принципу лавине могу се груписати у ширу област пирамидалних фирм. МЛМ је нарочит облик непосредног маркетинга, то јест непосредне продаје од производјача до комерцијалних или приватних потрошача. Постоје многи различити типови компанија пирамидалне продаје. Један облик МЛМ повезује продају робе са регрутовањем нових продаваца, а преко продавца који већ ради у систему. Ово ствара хијерархијски организован ланац продаваца са хијерархијски структурисаним систе-

мом учинка, при чему сви сарадници на сваком нивоу хијерархије имају финансијски удео од зараде коју ствара нижи хијерархијски ниво. Овај систем зараде од обрта, са изгледима на повећање на вишем нивоу хијерархије, где постоје могућности да се учествује у више појединачних зарада са нижих нивоа, ствара у свих запослених психолошку мотивацију да се залажу у продаји.

Слично јаку мотивацију за регрутовање нових муштерија даје и систем очекивања профита, познат као пирамидалне игре или ланци среће, које чине посебан тип пирамидалне продаје. Оне су од пирамидалних фирм различите по томе што не продају никакве услуге или робу, већ само очекивање профита. По свему осталом ова два облика су структурно и функционално слични. Награде запосленима (играчима) за регрутовање нових учесника стварају динамику ширења самоорганизованог система.

Пирамидална продаја као такозвани "комерцијални култ"

Као - начин даљег проширивања динамике система, запослени добијају систематски тренинг ума, како би повећали своју мотивацију за продају и даље, повећано, регрутовање нових чланова. Утицај се може проширити чак и на кућу, ако су чланови, на пример, обавезани да циљеве фирме усвајају са касета у своје слободно време, са циљем да се емоционално кондиционирају - прилагоде. Цена коју појединци у овој врсти експесивне индоктринације и усвајања циљева компаније плаћају може бити губитак приватног живота. Фирма на крају може постати и замена за породицу. Због тога је ова врста управљања запосленима и контроле над њима, у којој се користе методе бихејвиоралне психологије, с правом названа "комерцијални култ".

Ако се вежбе медитације додају да би појачале тренинг ума, онда је предузеће врло слично типу тоталитарних група са квазиредигијским карактеристикама. Запослени су изложени већем ризику од експлоатације, па чак и психофизичког слома. Разлика између тих организација и психо група (психо секте, психо фирмe) више не постоји.

Култне пирамидалне организације јесу изуми инструменталног разума, а не израз религијског веровања. Инструментални разум користи утилитаристичке критеријуме да одреди свој циљ, а онда покушава да тај циљ постигне рационално прорачунатим средствима. У случају пирамидалних продајних

фирми, циљ је продаја производа, а средство стварање јаке организације. Ако се продаја производа и чланство у пирамидалној продајној организацији дижу до статуса "духовне ствари" и ако се запослени према овом циљу воде преко емоционалног прилагођавања, пирамидална продајна организација постаје квазиредигијски комерцијални култ. Док је опасност од инструментализације по запослене у нормалним пирамидалним продајним организацијама увек присутна, та опасност је нарочито акутна ако је организација дигнута на ниво комерцијалног култа.

Запослени у овом типу компанија обично нису уговором заштићени од губитака, нити је, по правилу, матична компанија спремна да им пружи правну заштиту у складу са одредбама о социјалној заштити. Привидни рад за себе може створити озбиљне проблеме људима ако је потражња слаба или ако пирамидална продајна фирма пропадне. Ризик, по правилу, укључује опасност од финансијског губитка, и њега сносе заврбовани чланови, а не фирмa.

Осим тога, у овој врсти система запослени су сведени на објекте техничког располагања и психотехничке продукције. Самострврена структурна присила у овој врсти система често значи да запослени, који треба да мотре једни друге, нису способни да то прекину или да се понашају на било који други начин осим како је прописано. Јак притисак унутар система може значити, дакле, да запослени, да би постигли нереално високо постављене циљеве, користе неморалне и нелегалне

методе маркетинга, које се у трговини начелно зову "агресивна" или "прљава" продаја (енгл. "hard sell").

У сваком појединачном случају, међутим, тешко је проценити дали је менаџмент пирамидалне продајне фирме прекршио уобичајену пристојност (или јавни морал), посебно зато што је манипулацију тешко одредити у терминима (условима?) социјалне етике. Један критеријум зато био би да ли је, као последица утицаја извршеног на једну особу без њеног знања, дошло до ограничавања њене слободе у одлучивању и поступању. Може се рећи да манипулација постоји тамо где страна која утиче хоће да оствари предност за себе и када је умишљајно спремна да нанесе штету другој страни, или ако се предност може остварити само тако што ће другој страни бити нанесена штета.

Методе које се користе у шемама очекивања профита

Ширење шема очекивања профита, које учесницима, у замену за уплату унапред, нуде изузетне погодности, под условом да се регрутују нови учесници, постало је у новије време друштвени и законски проблем. У Албанији су шеме те врсте допричинеле слому државе. У Немачкој, на пример, у таквим шемама учествује преко четврт милиона људи. Организовање таквих шема је, према најновијој одлуци немачког Савезног суда правде, забрањено прогресивно врбовање клијената, у смислу члана 6.ц), немачког Закона о поштеној трговини.

Без обзира на противзакониту

природу, чак и учествовање у таквим шемама очекивања профита, укључивање нових клијената у структуру система, управљање њима и контрола њих кроз систем (у складу са врло детаљним упутствима и коришћењем техника управљања и контроле, преузетих од индивидуалне и социјалне психологије) обично је повезано са великим манипулацијом и противнојавној политици.

Канцеларија јавног тужиоца у Минхену дала је опис једне од оваквих шема. Оне имају следеће типичне особине:

Карактеристике система:

На промоцији, покретач система позива трећа лица да у шему уплате једну суму новца (обично 5.000 марака), како би се прикључили. Као члан, нови полазник има право да позове друге људе на промотивне догађаје (у даљем тексту: промоција, прим. А. С.), како би се и они, под истим условима, могли укључити у шему. За регрутовање тих нових полазника члан добија део од, рецимо, 1.000 марака за првог и другог заврбованог, а 2.000 марака од трећег на даље. Овај круг наставља се бесконачно.

Промотер система обезбеђује бројне услуге. Посебно, промотивне догађаје организују покретачи система и они воде организацију шеме и компјутерске системе организације и рачуноводства.

Промотивни догађаји обично се дешавају у хотелима и окупљају неколико стотина учесника.

Психолошки утицаји (примери)

Фаза реџрутовања

Новим полазницима се, на курсевима пословне обуке ("business training") и кроз документацију шеме, изричito препоручује да у шему укључе што више других људи и да целој својој околини провере има ли особа које су за то погодне. Намера је да се пословном (бизнисменском) појавом повећа интересовање у друштвеном окружењу где такав начин појављивања није уобичајен. Детаљи о активностима које се изводе не смеју се одавати када се потенцијални чланови позивају на промотивни догађај. Дозвољено је да се дају подаци само о наводним могућностима огромних зарада. Новим члановима дају се писани модели за аргументацију (убеђивање).

Промоције

Промоције су испланиране до у минут и одвијају се према тачно утврђеном обрасцу. Често се дешавају о викенду, у хотелима. Од учесника се тражи да буду у одећи која је пословна.

Гласна музика пушта се да би покренула и створила опуштену атмосферу. Одмах после почетка промоције говорник представља „безусловни споразум“ који учесници треба да потпишу и у којем се обавезују да плате "уговорну казну" од, рецимо, 10.000 марака ако било шта о садржају догађаја одају трећем лицу.

Само око половине учесника су новодошавши, а друга половина су они који су позвали нове да пођу са њима, или друге особе из шеме, које, наравно, имају велики лични интерес за регрутовање што више нових чланова.

Повремено, организатори се побрину за то да нови учесници седе између два већ укључена члана шеме, како би се спречило постављање критичких питања.

Један говорник, или више њих, покушава да распали машту новодошавших и потхрани њихов апетит за животом са "гомилама новца". Шема се представља као начин да се са само мало напора зараде скоро неограничене количине новца.

Од самог почетка промоције гласно се навија, скаче, пљеска, звијзди, стоји на столицама. То све раде они који су већ у шеми и који имају тачна упуства за то.

Како се ближи крај промоције, после неколико сати, учесници на располагању имају само кратко време да одлуче да ли да се придруже. Притисак се некада повећава када последњи говорник најави да је то једина могућност да се приклучите и да неће бити могућно да се

придружите следећег дана.

У случају ове шеме, кад год је био потписан нови уговор, музика, до тада нормалне јачине, била је искључивана када би нови члан подигао тек потписани уговор. Узвик "Још један нови милионер!" био је пропраћен гласним одобравањем осталих.

На том догађају потписано је 30-40 уговора, што представља приход од 150.000 до 200.000 марака за једно вече.

"Банкарски састанци" и накнадна "бриџа"

Многи учесници су из скромног социјалног окружења и врло мало њих носи са собом 5.000 марака које би уплатили за улазну уплату. Сходно томе, у понедељак после промоције уприличавају се „банкарски састанци“. На састанак долазе нови члан и "супервизор" из шеме. На овим "банкарским састанцима" са рачуна учесника скида се потребни износ или се изузима плата, а новац се предаје куриру који га преноси до покретача шеме.

У недељи одмах после врбовања одвијају се већ поменути курсеви пословне обуке, на којима се новим члановима дају основна упутства о томе како да међу својим пријатељима и познаницима врбују људе за промоције. Такође се дају упутства како да се понашају на промоцијама.

Култно понашање на сцени на промоцијама и надзирање клијена-та све док не плате свој део подсећа на управљање члановима и контролу над њима који се практикују у тоталитарним групама.

У вези са овим проблемом своје званично становиште заузела је и комисија немачког Бундестага која је, пре неколико година, спровела истраживање рада секта у Немачкој. Ево тог мишљења:

Организовање ћаз. пирамидалних игара као посебно кривично дело

Пошто је сада јасно да је - према пресуди Савезног суда правде од 22. октобра 1997. (5 StR 223/97) - организовање такозваних пирамидалних игара забрањен метод прогресивног врбовања муштерија (члан 6.ц) Закона о поштеној трговини), и као такво кажњиво, било би упутно да се следи пример Аустрије и да се организовање пирамидалних игара или ланаца среће прогласи кривичним делом.

Покретање и организовање таквих игара на срећу, засновано на непоштеној употреби техника бихејвироралне психологије, како би се на људе утицало и они навели да се укључе, претворило се у озбиљан проблем. Штета која се наноси покретањем и организовањем таквих игара иде до милионских износа и није ретко да учесници заврше упропашћени.

Ради превенције, закон у квалификацији кривичног дела треба да направи разлику између различитих типова учествовања, то јест покретања, врбовања или подстицања на учешће у игри. Коначно, запрећена казна треба да буде различита у зависности од озбиљности нанете штете. Покретачи система, који могу да зараде милионе, обично улажу много

више криминалне енергије него учесници који су довели остале играче на нижем нивоу. Казна запрећена чланом 6.ц) Закона о поштеној трговини не узима то сада у обзир. Требало би, дакле, да се испита да ли ово као ново кривично дело треба да буде додато у немачки Кривични закон.

На крају, могу се извести и неке основне, најупечатљивије, особине комерцијалних секта које делују у свету, али и у нас:

- СРЕЋАН САМ ЈЕР САМ УСПЕШАН,
- УСПЕШАН САМ ЈЕР САМ СНАЖАН,
- СНАЖАН САМ ЈЕР САМ ЗДРАВ,
- ЗДРАВ САМ ЈЕР УЗИМАМ ВИТАМИНЕ,
- А НАЈБОЉИ ВИТАМИНИ СУ ОНИ КОЈЕ ПРОДАЈЕ МОЈА ФИРМА.

Ово је уобичајена шема размишљања. Елитизам се потхрањује окупљањем и дружењем са истомишљеницима. У атмосфери опуштености и задовољства усвајају се нова знања, а тиме и потреба за још препарата.

Временом се усвајају нови ставови - исхрана, начин живота, а прекида се нит традиционалног.

Да превара не буде лако откринута, МЛМ нуди могућност да се осећате добро кроз зараду и увлачење нових чланова. Ствара се посебан облик зависности од производа, а тако и могућност да се једнога дана остваре недозвољени циљеви. У склопу глобализације, слобода избора спутава се наметањем стручног ауторитета. Дрско се у каузалну везу

доводе препарати и оболења, што у људској свести ствара везивање по аутоматизму, највећим делом и због тога што иза свега стоји име и ауторитет лекара, који су и најчешћи носиоци ширења комерцијалних секта из области фармацеутских производа, на пример.

Додуше, није лоше то што се структурише навика да се брине о здрављу, али је све, ипак, само у функцији коришћења препарата фирме за коју се ради. Дате су јасне могућности зараде и тиме се поткрепљује условно позитиван однос према фирмама. Постоји привид могућности избора (и избор de facto), али човек постаје део система и није више слободан.

Увек је потребно анализовати производе који су крајње поларизовани и усмерени према нашем тржишту, а имају за циљ стварање нових навика, то јест прихватање својих порука: брзо, јако, ексцитирајуће, до краја ослобођено. Све то води секуналној разобучености и такав начин живота, с обзиром на то да је догађање у времену убрзано, прихвата се лако и добија првенство над традиционалним. То је живот без рада, потрошачки стил живота, у којем преовладава екстремно задовољство без муке и стил живота као једног облика забаве. Чврсте норме релативизују се приступом да је све забава (енгл. "fun") и да не треба да се узбуђујемо (енгл. "cool"). Формирање новог имица живљења са високим степеном напетости ствара и потребу за коришћењем стимулативних психоактивних супстанци (дроге које "подижу"). Нови вокабулар који рел-

ативизује опште, утврђено значење речи има за свој циљ двоканалну породичну комуникацију, у којој општење (ако га уопште и има) тече паралелно, са смислом који не води разумевању и емоционалној размени, већ збуњивању, несналажењу, општој конфузији и хаосу.

Крајња последица комерцијализације живота може бити и оно што поручује један графит са Карабурме:

"Цвеће је украс баште, лептирије је украс цвета, а деца пуна ганџе (дроге, прим. А. С.) - деца су украс тета!"

За израду овога текста коришћени су, поред ауторских белешки из праксе, следећи извори:

- "НОВЕ РЕЛИГИЈСКЕ И ИДЕОЛОШКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ПСИХО ГРУПЕ У САВЕЗНОЈ РЕПУБЛИЦИ НЕМАЧКОЈ. Завршни извештај Анкетне комисије немачког Бундестага о, такозваним сектама и психо групама", Бон: Немачки Бундестаг, 1998. 450 стр, прев. А. С.

- Белешке спец. мед. псих. Влајка Пановића, уз његово допуштење.

Александар Сенић

*преузето из часописа
"Двери српске",
Ваведење 2003.*

Владање собом

Људи, који не могу владати својим срцем, још мање могу владати својим језиком.

Људи, који не могу завести мир у срцу своме, још мање могу завести мир у држави.

Људи, који не могу видети свет у себи, још мање могу видети себе у свету.

Људи, који не могу учествовати у туђем болу, још мање могу учествовати у туђој радости.

Поверење

Поверење више вреди него капитал. Вели трговац.

Поверење у поларну звезду више вреди него знање пута. Вели морепловац.

С поверењем и ти дајеш мени руку, пријатељу, и ја те донекле водим.

Но човек може часом умрети, и трговац штетовати. Поларна звезда може се часом скрити за црни облак, и морепловац залутати. А ја сам, пријатељу, прегршт прашине, коју ветар смрти може часом развејати.

Ко ће те повести даље од станице мога гроба? Кome ћеш путовоји тада поклонити поверења?

Поклони га тада и сада Исусу, који је развејао смрт као шаку прашине. Он је пријатељ, који не мре, и на кога никакав црни облак не сме да наиђе.

*"Мисли о добру и злу"
Свешти владика Николај
охридски и жички*

Одговори свештеника

ПРАШТАЊЕ И БОРБА СА ЗЛОМ

Ми сви знамо зајовесташ Христову да волимо непријатеље и сећамо се речи митрополита Филарета московског: "Воли непријатеље своје, ћнујај се непријатеља Божјих и побеђуј непријатеље оштаџбине". Несумњиво је да су ово врло важне речи које дају првостепен оријентир и за наше време. Но, не дешава ли се често да ми у нашим личним непријатељима видимо непријатеље Божије и непријатеље оштаџства? Самим тим обравдавамо своје неиспупњавање зајовестши Божије о свејраштању и скоро да "освештавамо" свој ћнев. Зар се и Господ није мolio на Крећу за оне који су у сушишти били Божији непријатељи? Свејштељи, пре свега мученици следили су Његов пример. Како да разрешимо ову проптичречност?

Игор Поликарпов, г. Москва.

Одговор: Постоји још и овакво питање код неких: "Зашто ви стално говорите да су на власти - рушитељи Русије, насиљници над нашом децом, преступници? Треба праштати, хајде да опростимо свима, и нама Господ прашта".

Ствар је у томе да испуњавање личног хришћанског дуга не може бити одвојено ни за милиметар од нашег супротстављања сваком греху, лажи, неправди и сваком злу, а тим више сатанском. У супротном све се своди на красноречивост. Сан ђавола је да преврати Цркву у "лепо". Лепо певање, лепе куполе, шаре. Лепе фразе: "Опрости" - "Бог да прости", а речи ове су свете - иза њих стоји Крст Христов. Оне треба да буду плаћене нашем крвљу, спремношћу да се супротставимо злу и самоме сатани тако као што нас уче Св. Оци.

Наведимо пример свештеномученика Филипа, митрополита московског, који је разобличавао непочтење цара и зато доживео страдање. Или Св. Серапиона, знаменитог проповедника из 13. века, који је овако говорио са силницима овог света: "Ви, звери, ненасите - прождирете и удове и сиротињу да бисте могли живети у вашој зверињој ситости".

Или речи проповедника о коме сведочи "Измарагд", рукопис из 15. века: "Он не штеди богаташе који прислужују свеће на свим светилницима у храму, мислећи да ће Господ

погледати на њихове богате прилоге. Зар ви не чујете - каже он - уздахе удовица и сиротиње, свих угњетених и понижених од вас људи, који због вас проливају сузе? Њихове сузе ће погасити све свеће које ви прислужујете, а ваше стојање у храму биће вам на суд и осуду".

Св. Јефрем, епископ новгородски је у своје време издао указ да свештеници не примају прилоге у храму од оних који угњетавају сиротињу и море друге глађу и нагомотом.

Ово све је и за наше дане казано! Какви се сада само храмови граде! А од чијег новца се понекад прислужују свеће и подижу храмови - у време када се не уништава само део народа (као за време комунистичких гоњења), већ се на жртву идолу мамоне приноси читав народ.

А ако смо ми неспособни да ово видимо и говоримо о томе, као што су говорили о томе сви свети у свим временима, ми никада нећемо бити способни за праштање.

Ми живимо у времену, када људско срце нарочито болује од греха и врло је осетљиво на ситне увреде, и када наступају много озбиљнија искушења у односу на сва прећашња времена. И ми смо призвани да пробудимо своју одговорност, разумемо време које нам је дано, или како би рекао Св. Игњатије (Брјанчанинов) да увидимо особеност онога што се дешава око нас.

Пред великим искушењима, као и пред лицем смрти, човек не може, а да не опрости увреде другоме, јер ће и самстати пред Господа! Тамо неће ући никаква сенка размирица и

увреда, јер тамо је само мир и милост, праштање и љубав. Нико од нас није чист од грехова, и Господ нам неће оправдати ако се и ми од свег срца не помиримо са нашим ближњима.

Пред великим искушењима која греде на Цркву Христову, сваки од нас треба да као пред смрћу предстоји Господу и на тој дубини да гради своје односе са другим људима. И да се моли Мајци Божијој да нас Она не би оставила - Она, која се код Крста Христовог, када су распињали Њеног Божанског Сина, молила да се опрости свима и да ми постанемо деца Божија, Њена деца. И молити се нашим новомученицима и исповедницима руским, да нам Господ дарује њихову духовну чвртину, благодарећи којој су били способни да као свештеномученик Владимир, када су га убијали, благосиљају обема рукама оне који их убијају. Као преподобномученица велика кнегиња Јелисавета, у смртном часу, произносити молитву Спаситеља на Крсту: "Боже, опрости им, јер не знају шта чине".

Као Св. Цар - мученик Николај, који је заповедио да се пренесе свима на које он може имати утицај да се не свете, јер је он свима оправдио. Ми се сећамо његових пророчанских речи, да ће зло које је сада у свету (зло комунистичке револуције) бити још јаче (као што је зло које данас наступа), али неће победити зло, већ љубав.

Победиће оно праштање које су они обрели - противећи се до крви сваком греху, свакој неправди - удостојавајући се зато дара од Господа, да се моле за оне који их убијају.

КАДА ЈЕ ЗАРАВЕНИ НОВАЦ БЛАГОСЛОВЕН?

*Ја хоћу да вас питајам:
подржава ли Црква приватно предузетништво? Зашиће се све време проповеда сиромаштво? Зар је неможуће бити православни хришћанин и имати усхијеха у послу? Међу православним се обично "раг са новцем" повезује са нечим прљавим. Мислим да је ове и то среди ошића забуна. Па и Сам Христос није тако учио.*

С. Волков, г. Омск

Одговор: Ви сте потпуно у праву. Сам Христос је имао посла са новцем. Зато га је Он примао од неких жена, које су Га свуда следиле (Лк.8,3). Он га је такође делио као милостињу - руком Својег ученика, нарочито одређеног за то; а то је према сведочанству Јеванђеља био Јуда (Јн.13,21). Једном је Господ чак сатворио чудо, да би платио установљени државни порез, наложивши Петру да баци удицу и из уста прве ухваћене рибе узме статир (Мт. 13,21). У крајњој мери новац није био грехом у очима Спаситеља.

Но, Христос је знао такође за двосмислено својство новца. Он је одмах увидео да су две лепте сиромашне удовице, бесконачно вредније, него заглушујући прилози (донације) неких богаташа (Лк.12,43). И наш народ се не односи са презиром на новац уопште, већ према злочинима који немају аналогије у историји, и који се врше и продужавају да се врше у Русији, помоћу новца. Обратите пажњу - служење Христово није

случајно наишло на препреку, која је настала међу Њим и богатим млађићем, у моменту када га је Он позвао да остави све и следи за Њим (Лк. 18,23). Сам Христос ће завршити Свој пут, као жртва грамзивости једног од Својих ученика, - управо онога који је располагао њиховим заједничким новцем.

У читавом Јеванђељу ми можемо видети ову двосмисленост својствену новцу. Сетимо се приче о неправедном управитељу, кога Христос тим мање не похваљује за његову сналажљивост. Отписавши дугове дужника својег господара, он добија њихову благодарност за своју срамоту. Но, поступајући тако, он обмањује свог господара и поново је непоштен према њему. Ништа не показује боље двоструки карактер новца. Господ га при томе назива имањем неправедним. И када Он хвали овог управитеља и предлаже га за пример чадима овог света- то једино због тога, што прича упућује на друго благо - оно које је на небесима. И због тога што показује како сиромашни помоћу новца добијају олакшање: "Начините себи пријатеље богатством неправедним да би вас кад осиромашите примили у вечна обиталишта" (Лк.16,9).

У очима Христовим постоји само један начин да се сачува новац и прида му се смисао - а то је да се подели са другима. Христос је сиров само према онима који су постали робови новца и згрђу га само за себе.

Живот непрестано сведочи о овоме. Новац постаје препрека између Бога и људи. Нико не може служити два господара: јер или ће

једнога мрзети, а другога љубити; или ће се једнога држати, а другога презирати. Не можете служити Богу и мамони" (Мт.6,24). Пре или касније, ви ћете бити пред избором.

Новац постоји ради тога, да би се принео плод у стицању највишег блага - живота вечног: "Продајте имања ваша, - каже Христос, - дајте милостињу. Сатворите од новца вашег, који вам не користи нимало, неисцрпну ризницу на небесима, коју ни мольац ни рђа не могу покварити, и где лопови не поткопавају и не краду". Ето какво богатство предлаже Господ свима који ишту богатства. И додаје: "Јер где је богатство ваше, ондје ће бити и срце ваше" (Мт.6,19-21). Овим речима, између осталих, Црква поучава све православне, ступајући у Велики пост. Оне појашњавају све што се тиче чудне двосмислености новца.

У области новца, ма како се то некоме чинило неочекиваним, на крају крајева све зависи од срца: "Јер где је благо ваше, тамо ће бити и срце ваше". Ово је исто као када би нас преко новца који поседујемо - Господ запитао: "Но, где је ваше стварно благо? Шта сте ви у ствари изабрали? Ако сматрате да сте изабрали Мене, до кога степена се простире ваш избор?" Нема ничег зачуђујућег у томе, што Господ условом Свог учеништва, поставља захтев одбацивања свега. Раније или касније, Господ ће тражити од нас да поделимо своје богатство (материјално или духовно) са другима. Пре или касније, али искључиво ради љубави према њему и зато што ми хоћемо да постанемо Његовим ученицима.

И зато што ми мимо Христа, не налазимо ни на небу, ни на земљи другог блага.

тревод са руског
Небојша Ђосовић

*одговори протојереја Александра
Шарђунова на питања мирјана
из књиже "Последње оружје"
и часописа "Руски дом"*

Излазак часописа помогао:
Благоје Крупниковић
протојереј-ставрофор
духовник болнице Свети Сава
у Београду

Слатко ли је

Слатка ли је јабука
Кад је једем сам.
Али буде много слада,
Када пола дам.

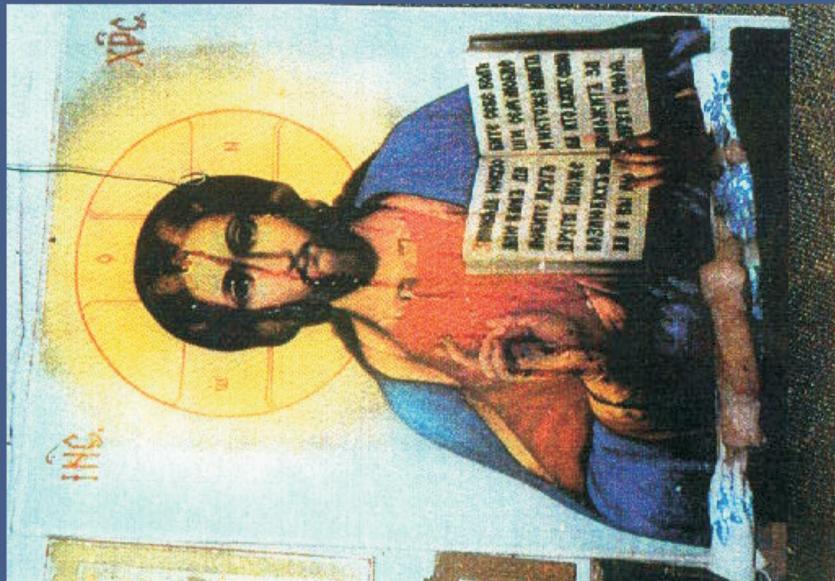
Слатке ли су бомбоне
Кад поједем све,
Али буду много сладе
Кад дам браци две.

Душа такву сладост жељи –
Да дарује и да дели.
Па ко хоће да се слади –
Нека тако ради

Лидија Поповић
“Хвала Боже – песмице за децу”

Крвоточива Христова икона

(Ово чудо Божије додато се у Русији, а текст о њему налази се у часопису)

На почетку

После годину дана